

SZAKDOLGOZAT

Dávidovics Viktória
Óvodapedagógus szak

Kaposvár
2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Óvodapedagógus Szak

Művészetterápia

A képzőművészeti foglalkozások terápiás lehetőségei

Belső konzulens: Farkas Beáta

Művésztanár

Készítette: Dávidovics Viktória

JPM30J

Levelező tagozat

Intézet: Neveléstudományi Intézet

Kaposvár

2023

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	5
2. A művészetterápia	
a. kialakulása, jellemzői	6
b. fogalma.....	7
c. célja.....	7
d. módszerek.....	8
e. gyakorlati alkalmazása.....	9
f. fajtái.....	10
g. jótékony hatásai.....	12
h. fontossága a gyermekeknél.....	13
i. Ki és hogyan lehet művészet terapeuta?.....	15
j. Magyar Művészetterápiás Társaság	16
3. Művészetek az óvodában.....	17
a. Művészeti nevelés jellemzői.....	18
b. A művészetek lehetőségei óvodás korban.....	19
c. Művészeti nevelés, gyermekek tehetséggondozása.....	21
d. Képzőművészeti foglalkozások fajtái annak lehetőségei az óvodában.....	22
e. Kreativitás kibontakoztatása óvodás korban.....	23
f. Motiváció, tehetség jelei az óvodában.....	24
g. Differenciálás a művészetben.....	25
h. A művészetterápia egyes elemeinek alkalmazása pedagógusként.....	26
i. Rajz fontossága óvodás korban.....	27
j. Gyermekrajzok.....	29
k. Meseterápia.....	30
l. Zeneterápia.....	31
4. Kutatói munka.....	32
a. Hipotézisek.....	33
b. A kérdések megfogalmazása.....	34
c. Az interjúk elemzése.....	34

d. Interjúk összehasonlítása, konklúzió, hipotézisek összevetése.....	40
5. Összegzés.....	41
6. Felhasznált irodalom.....	43
7. Mellékletek.....	45

„Művész hazája széles e világ;
A hírnév ország útját lakja ő,
S ez út hosszába' minden olajág,
Minden babér az ő számára nő.”
(Arany János)

1. Bevezetés

Az idézet Arany János, A költő hazája című vers első versszakából való. A mű kiválóan érezteti velünk a művészet fontosságát. Véleményem szerint a gyermekek megfelelő fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy valamilyen művészeti formát alkalmazzunk, legyen az rajzolás, festés akár.

Dolgozatom célja a téma feltárása, elmélyítése, illetve fontosságának megfogalmazása. Első hallásra felkeltette az érdeklődésemet, hiszen mindig is érdekelt, hogy a gyermekekre hogyan hatnak a művészetek, ez esetben pedig, hogy milyen segítő hatásai vannak a fejlődés menetében.

Óvodában töltött gyakorlataim során, a kedvenc foglalkozásaim közé tartozott a rajzos foglalkozás. A gyermekek rajzának megfigyelését, illetve elemzését érdekesnek véltem. Ugyanakkor maga a rajzolás, vágás, ragasztás, színezés, is örömmel töltött el, hiszen ezek a foglalkozások a gyermekekkel vidám hangulatban teltek el.

A téma aktualitását a mai felgyorsult világunk adja, hiszen a gyermekek úgy nőnek fel, hogy a kezükben folyamatosan megtalálható az okos telefon, táblagép, vagy a számítógép előtt töltik idejüket, akár már óvodás korban is. A szülők a rohanó világ miatt, és a munkahelyen eltöltött rengeteg idő és feladat által kevesebbet tudnak foglalkozni a gyermekek fejlődésével. Kevesebbet tudnak a családok együtt lenni, kirándulni a szabadban, tehát minőségi időt együtt tölteni. A gyerekekben ezek miatt feszültség, szorongás gyűlhet fel. A művészetek oldják a feszültséget, szabaddá engedik a kreativitást. A művészetterápia ezért is rendkívül jó hatású. A téma jelentősége abból adódik, hogy a feszültség minden ember számára rossz, különösen a gyermekekre. A módszer pedig jelentősen oldja ezeket. Dolgozatomban elsősorban vizsgálni szeretném a művészetterápia jótékony hatásait, fontosságát, alkalmazásának gyakoriságát, illetve, hogy az óvodában hogyan tudjuk alkalmazni pedagógusként a művészetterápia egyes elemeit, illetve a művészeti nevelést egyaránt. Továbbá elemezni szeretném, hogy az óvodás korú gyermekek esetében milyen tevékenységi formákat alkalmazhatunk.

Írásomban bizonyítani szeretném, hogy a képzőművészetnek rendkívül hasznos hatásai vannak, fontos használni óvodás korú gyermekek fejlesztésére.

A vizsgálati módszereim közé tartozik interjú készítése óvodapedagógusokkal, továbbá szakirodalmi ismeretek feltárása. A hipotézisemet ezekkel a módszerekkel szeretném igazolni.

2. A művészetterápia:

a) kialakulása, jellemzői

A terápia Rudolf Steiner szellemtudományából, az antropozófiából származik. Az antropozófia egy egyedi emberképet mutat be, továbbá széles látókörrrel rendelkezik. Célja, hogy a művészet, vallás, tudomány egységét létrehozza, ezáltal pedig, megszüntesse az ágazatok közötti szakadékokat. Ezek egyesítése során alakult ki a művészeti terápia. Létrehozója Dr. Margarethe Hauschka, Németországból származó orvos. Nemcsak a terápiát alakította ki, hanem újfajta iskolákat is létrehozott. Itt a terapeutának tanuló hallgatók elsajátíthatták az újfajta látásmódot, ebből kifolyólag, pedig rengeteg sikeresen terapeutaként végző hallgató került ki a németországi iskolából. A későbbiekben további iskolákat hoztak létre Európa szerte. Többek között Angliában, Hollandiában, illetve Svájcban, ezen kívül, pedig Németország további területein is. (Mees-Christeller 2009)

Továbbá úgy tartják, hogy a művészetterápia pszichiátria és pszichoterápia részeként alakult ki. Pedagógia részének kialakulása a művészetpedagógiához, illetve a reformpedagógiához kapcsolódik. *A terápia csak szakember segítségével valósítható meg, hiszen ez a terület speciális szakértelmet, tudást követel.* Fontos megemlítenünk a művészetterápia jellemzőit, hiszen ez a foglalkozás csak úgy jön létre, illetve úgy lesz hasznos, ha ezek a jellemzők mind megtalálható a foglalkozásban. (Kiss 2021)

A művészetterápia jellemzői:

- a foglalkozás nyugodt környezetben, terápiás keretek között jön létre
 - a terápiát a megfelelő szakképzéssel rendelkező személy vezeti
 - a terápia célja a személyiségfejlesztés, az érzelmek nonverbális úton történő kifejezése
- Ezek a tényezők teszik lehetővé azt, hogy egy olyan környezet jöjjön létre, amiben fejlődni, gyógyulni tudnak az egyének. (Kiss 2021)

b) A művészetterápia fogalma

A művészetterápia a pszichoterápiák közé sorolható, ezen belül is a nonverbális, illetve az expresszív terápiák közé sorolják. (Antalfai 2016)

Ebben a művészeti ágban nem fontos a tehetség, rajztudás, itt elsősorban a kreativitásnak és az érzelmek kifejezésének megélésén van a hangsúly. Rendkívül fontos a nyugodt, harmonikus légkör alkalmazása során. A lelki egészség megőrzése érdekében is alkalmazzák, vagy valamilyen feldolgozási folyamat segítése céljából. Ajánlott továbbá hangulatzavarokkal, lelki zavarokkal, szorongással küszködő emberek számára egyaránt. Ágazatai: zene, tánc, festészet, irodalom. (Anonym 2019 online forrás)

c) Célja, célcsoporton történő alkalmazása

A művészetterápiának számos célcsoportja lehet. Ezek közé tartoznak a valamilyen krónikus betegségben szenvedő emberek, hátrányos helyzetűek, valamilyen mentális betegségben szenvedők, fogyatékossgal élők, gyerekek, idősek, börtönben levő emberek, szenvedélybetegséggel küzdő emberek, továbbá önismereti foglalkozáson résztvevők. (Kiss 2021)

Itt is megemlíteném írásomban a terapeuta szakértelmének, szaktudásának fontosságát, hiszen ezeket az eszközöket sérült embereken is alkalmazzák, aminek nagy felelőssége van. Általánosságban véve elmondható, hogy a terápia célja sok féle lehet. A célok között megemlíteném azokat, amik sokszor előfordulhatnak egy ilyen fajta terápiás folyamat során, amiben első lépésként a szakembernek meg kell állapítania, hogy mi legyen az elsődleges cél, illetve, hogy milyen fejlődésen, fejlesztésen fog végig menni az adott személy. Ilyesfajta célok közé tartoznak például: valamilyen trauma feldolgozása, gyász feldolgozása, feszültség oldása, személyiség fejlesztése, önismereti képességek fejlesztése, rehabilitálás, mentális segítségadás. (Kiss 2021)

A szakember a felismerés után eldönti, hogy melyik módszert alkalmazza, kitűzi a személyes célt, illetve azt, hogy az idő előre haladtával hova szeretné, hogy eljusson az alany, milyen fejlődési folyamaton menjen keresztül.

„Nem maga a keletkezett mű a fontos, hanem az új képességek megszerzése, az életöröm aktiválódása és a páciensbe lévő rejtett, alvó lehetőségek kibontakoztatása.” (Antalfai 2016, 30)

d) Módszerek

A művészetterápia lényege közé tartozik, hogy olyan módszereket használ, mely során támogatja, fejleszti az egyént. Ezt úgy valósítja meg, hogy nem az alkotás eredményét helyezi előtérbe, hanem magát a folyamatot. Kialakít egy olyan bizalmi légkört, ahol nem ítélkezik senki, senki felett. (Kiss 2021)

Tehát példaként véve, nem számít az, ha valaki nem rendelkezik művészeti tehetséggel, rajztudással, hiszen a terápia során ez nem lényeges. a foglalkozáson mindenki egyenlő, mindenki egyenlően indul a fejlesztésen, nem számítanak a művészeti készségek.

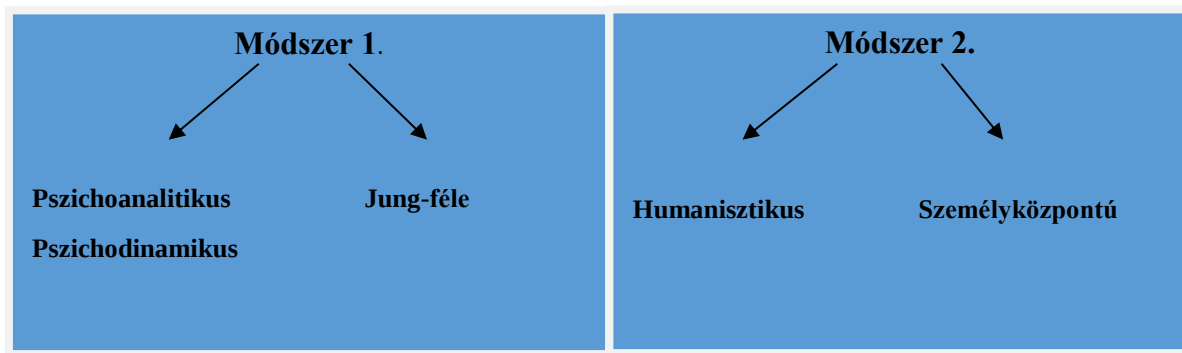
Itt párhuzam vonható azzal az időszakkal, mikor a gyermekek csak ismerkednek az eszközökkel, technikákkal, illetve játékos fejlesztés zajlik. A végeredmény itt sem lényeges, hanem maga az alkotás öröme a fő szempont. A módszerek közé tartozik továbbá a szabad alkotás és az improvizáció is. Szabad alkotás során sokszor jönnek elő érzelmek, melyeket nonverbális úton tudnak kifejezni az alkotás által. (Kiss 2021)

A nyugodt, harmonikus, biztonságos légkör kialakítása elengedhetetlen a terápiához, hiszen az csak akkor tud maximálisan működni, ha a terápia során a személyek megbíznak a terapeutában, illetve csoportos terápia során egymásban is. Fontos, hogy tudják, hogy ebben a környezetben nem ítélkeznek egymás felett, és nincsen olyan, hogy esetlegesen ők ebben sikertelenek, hiszen nincsen rossz, vagy csúnya alkotás. Mindegyik elmond valamit, mindegyik különleges, mindegyikben van valami szép.

A módszerek között jelentős az is, hogy a terapeutának a feladatokat, illetve az alkotási folyamatot úgy kell létrehozni, hogy semmiféle versenyhelyzet ne alakuljon ki az egyének között, hiszen itt nincs olyan, hogy jó és rossz. Ebből kifolyólag is előtérbe kerül az, hogy mennyire is fontos, hogy ezeket a foglalkozásokat csak az a szakember tartsa, aki a megfelelő kompetenciával rendelkezik ahhoz, hogy ezeket a szituációkat, problémákat mind tudja megfelelően kezelni. a foglalkozás során a figyelem fenntartása elengedhetetlen. Lényeges, hogy a terápia olyan környezetben történjen meg, ahol senki nem zavarja meg azt, így semmilyen külső tényező nem zavarja meg a személyeket, illetve azok alkotását, a folyamatot, mely során mindez létrejön. (Kiss 2021)

A művészetterápiás módszereket elméleti szempontok alapján is csoportosítani tudjuk. Ezek közé tartoznak a pszichoterápiás és pszichológiai elméletek. A legelterjedtebb módszertan a művészetterápiában a pszichoanalitikus-pszichodinamikus. A másik elmélet, ami a művészetterápiához kapcsolódik a Jung-féle, ami hazánkban Antalfai Márta nevéhez fűződik, mivel ő ezt a módszert alkalmazza. A másik féle csoportosítási mód az, hogy a módszer

személyközpontú, vagy humanisztikus módon történik. A személyközpontú elmélet Natalie Rogershez köthető, aki Carl Rogers lánya, míg a humanisztikus módot maga Carl Rogers fejlesztette ki. Hazánkban Klein Izabella folytatja a humanisztikus szemléletű elméletet. A művészetterápia módszerétől nem áll távol a spiritualitás sem, hiszen sok spirituális elem megjelenik benne. (Kiss 2021)

1. ábra: A művészetterápiás módszerek csoportosítása (saját ábra). Kiss Virág kutatása alapján.

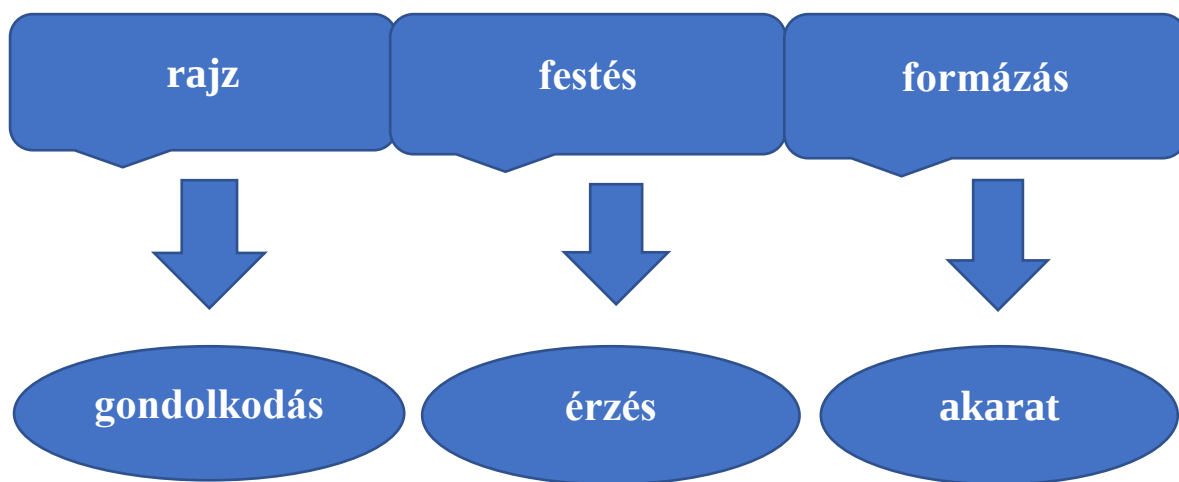
e) A terápia gyakorlati alkalmazása- Mi történik egy ilyen fajta terápián?

A művészeti terápiák hossza általában változó, hiszen minden egyén más folyamatokon megy keresztül. Hetekig, hónapokig, néha azonban évekig is eltarthat a folyamat. A foglalkozás egyéni, illetve csoportos módon zajlik, heti egy-két alkalommal. A tevékenység harmonikus, nyugodt környezetben történik, egy olyan teremben, ahol minden feltétel adott ahhoz, hogy a személy át tudja élni érzelmeit, illetve a terápia adta pozitív dolgokat. Egy intenzív munkafolyamat zajlik le az órán, azonban, ha ez nem történik meg, az intenzitás elmarad, akkor nem terápiáról, hanem egy szabadidőben történő foglalkozásról beszélünk. (Magyar Művészetterápiás Társaság 2017 online forrás)

A terapeuta szakértelme elengedhetetlen, hiszen neki fel kell ismernie olyan művészeti folyamatokat, amik megmutatják a személy állapotát. Továbbá a terapeutának célja kell, hogy legyen az alany fejlesztése, állapota javulásának segítése, a művészeti folyamatok megélésének segítése. (Kiss 2021)

A művészetterápia, az alkotói munkafolyamatot tartja a lényegnek, nem pedig annak eredményét. „Egyetlen esetben sem a munka tárgyi eredményéről van szó, hanem új képességek, örömök, és élmények meghódításáról, a saját lehetőségek kiszélesítéséről. A végeredmény pedig maga a meggyógyult ember, mint hön kívánt műalkotás.” (Mees-Christeller 2009, 10)

Kiemelkedően fontos az ábrán található három művészeti tevékenység, hiszen ezek különböző területekre hatnak.

2. ábra: a művészeti területek hatása (saját ábra). A művészeti területek hatása Eva Mees-Christeller szerint.

A terapeuta eldönti, hogy melyik területen van szüksége segítségre az adott személynek, majd ezek alapján adja a feladatokat, dönti el, hogy melyik művészeti ágazatban fogja fejleszteni az alanyt. „A háromféle művészet terápiás szempontból tudatosan alkalmazható a belső és külső világ közötti hídként, a különböző irányokba ható változások célzott eszközeként.” (Mees-Christeller 2009, 11)

f) A terápia fajtái:

A művészetterápiának számos fajtája létezik. Dolgozatomban ezek közül sorolnék fel néhányat:

2.1. Zene terápia:

A zene terápia során a terapeuta úgy használja a zenét, hogy annak pozitív hatásai legyenek, segítsenek az egyéneknek. Ez a fajta terápiás módszer bármelyik életszakaszban alkalmazható.

Óvodás korban segíti a beszédfejlesztést, továbbá a mozgásfejlődésre, koncentrációs képességek, illetve a kommunikációs készségekre is pozitív hatással bír. Felnőtt korban a zene segít enyhíteni a szorongást, a stresszt. A mai rohanó világunkban sok felnőtt bizonytalanságban, stresszben szorongásban él, a pandémia, háborús helyzet miatt. A zene segít ezek enyhítésében, kikapcsolja, megnyugtatja az embert, ezért nagy jelentősége van a mai társadalmunkban egyaránt. Egyéni, illetve csoportos módon is alkalmazzák. (Anonym, 2019 online forrás) Óvodai nevelés során is nagy szerepe, jelentősége van a zenének a gyermekek fejlődésében. Fontos, hogy óvodapedagógusként minél több dallal, énekkel ismertessük meg a gyermekeket.

2.2. Tánc- és mozgás terápia:

A mozgás terápia elsősorban óvodás korú gyermekek számára ajánlott, de alkalmazható későbbi életszakaszban is. Ez a módszer is rengeteg dolgot fejleszt, hiszen számtalan jótékony hatása van. Megemlíteném a mozgásfejlesztést, ritmusérzékfejlesztést. Ezt a fejlesztési módszert egy zenetanár, Emil Jacques-Dalcroze fejlesztett ki. Érdekesség, hogy elsősorban nem erre összpontosult az ő munkássága, nem ezt akarta kutatni, erre csak a későbbiekben jött rá. Elsősorban oktatási célra szánta a módszer használatát, aztán kiderült, hogy kitűnően lehetett arra a célra használni, hogy olyan betegeket gyógyítsanak, akiknek valamilyen mozgásszervi rendellenessége, eltérése van. A tánc, mint mozgásterápia harmonikus, nyugodt állapotba helyezi az embereket, ez pedig az elmére is rendkívül jó hatással bír. Amellett, hogy a mozgás fejlesztésében is segítséget nyújt előidézi a test és a lélek harmóniáját. (Anonym, 2019 online forrás)

A mozgás fejlesztés elengedhetetlen része az óvodai nevelésnek. Pedagógusként a mozgás örömet, illetve pozitív hatásait kell, hogy megismertessük a gyermekekkel.

2.3. Képzőművészet terápia:

A képzőművészeti területnél elsősorban az rajzolásról, festésről, valamilyen kézzel készített alkotásról beszélünk. A rajz a lelki folyamatok megértésében is segítségül szolgál.

Óvodás korban a gyermekek számára nagyon fontos a festés, rajzolás, hiszen ez által olyan területeken fejlődhetnek, mint például: szem,- és kéz koordináció fejlesztése, finommotorika fejlesztése, kreativitás kibontakozása. A személyiség fejlesztésben is szerepe van ennek a terápiás fajtának.

A felnőtteknél ugyanúgy alkalmazhatják ezt a terápiás módszert, mint a gyerekeken. Sokszor felszínre kerülnek festése, rajzolás közben, ami visszavezethető valamilyen gyermekkori traumára, félelemre, szorongásra. Az élet dolgaira, értelemre is rájöhetnek rajzolás közben. Fontos, hogy szakemberek segítségével történjen a terápia alkalmazása, hiszen csak akkor lesz igazán hatásos, és akkor tudják értelmezni a felszínre került lelki problémákat a rajzok segítségével, ha ez egy irányított szakszerű folyamat, amit az erre szakosodott terapeuták tartanak. (Anonym, 2019 online forrás)

2.4.: Dráma terápia:

A művészetterápia egyik alfajához tartozik a drámaterápia. A dráma terápia során kétféle módszert különböztetünk meg, aktív és passzív terápiás eljárást. A terápia lényege, hogy a résztvevők felszínre hozzák érzelmeiket, élményeiket a színjátszás segítségével. Kommunikációs képességük fejlődik, illetve kialakul közöttük egy olyan bizalmi légkör, ahol szívesen hozzák felszínre problémáikat, érzelmeiket a darabokon keresztül. Előre eltervezett darabokat játszanak el, illetve vannak olyan helyzetek is, amikor improvizálniuk kell. (Anonym, 2019 online forrás)

g) A művészetterápia jótékony hatásai:

Az első szempont, ami mindenkinek eszébe jut a művészetterápiáról az nem más, mint hogy oldja és csökkenti a stresszt és a szorongást. Ez így is van. A szorongásra hajlamos emberek számára kiváló hatással lehet például a képzőművészetterápia. A pozitív dolgokra irányítja a figyelmet, helyezi a hangsúlyt. Ez azért is fontos, hiszen vannak olyan nézőponttal rendelkező személyek, akik általánosságban véve a negatív oldalát nézik mindennek.

A művészetterápia a pozitív dolgokra teszi a hangsúlyt, egy pozitív látásmódot ad az emberek számára. Úgy gondolom, hogy ez a látásmód tanulható, illetve tanítható. A művészetterápia egy kifejezetten hatékony módszer a szemléletváltás megsegítésére, megváltoztatására. Az alkotás öröme már óvodás korban megmutathatjuk, a gyermekeknek, aminek számos pozitív hatásai lesznek a későbbiekre nézve a gyermekek életében.

Az alkotás segít az önbizalom felépítésében, fejlesztésében. Vannak olyan gyermekek, akik nagyon kevés önbizalommal rendelkeznek. Ez egy hatalmas probléma, hiszen ahhoz, hogy valaki az életben, főként a mai világban sikeres legyen, ahhoz elengedhetetlen, hogy legalább

egy kis önbizalommal rendelkezzen. Akinek nincs, az nagyon sok dologban láthat nehézséget, azzal az emberrel szemben, akinek van önbizalma, illetve hisz magában, tudja, hogy amit csinál az jó, hallatni meri a hangját, ki mer állni önmagáért. Ezek a szempontok a mai felgyorsult világunkban jelentős szerepet játszanak. A terápia segít önismeretünk, önbizalmunk fejlesztésében, ami segít különböző szociális helyzetek megbirkózásával.

Ebből kifolyólag következik az, hogy fejleszti a kommunikációs képességeket is. Mivel a terápiák általában csoportos módon történnek, ezért megtanulhatják a megfelelő kommunikációt egymással. Léteznek olyan emberek, akik nem tudják kifejezni önmagukat vagy a gondolataikat. A művészetterápia egy kiváló mód arra, hogy az emberek kifejezzék magukat a művészeteken keresztül, ezáltal pedig nem fogják magukat „meg nem értettnek” érezni. Az alkotások úgynevezett önvallomások, melyek árulkodnak a hangulatról, érzelmi világról.

A pedagógusoknak is nagy hangsúlyt kell fektetni az önbizalom fejlesztésére hiszen fontos, hogy a gyermeknek legyen egy egészséges önbizalma már az óvodában is. A művészet alkalmazása segít kialakítani a kreatív gondolkodást. Ez a képesség a gyermekek számára is elengedhetetlen, ezért is kell az óvodában nagy hangsúlyt fektetni a fejlesztésre. Ezekkel a képességekkel a gyermekek könnyebben fognak boldogulni majd a későbbiekben.

A valamilyen függőségben szenvedőknek, legyen szó akár alkohol, vagy drogfüggőségről is segítséget tud nyújtani a művészet. Ahhoz, hogy sikerüljön leszokniuk ezekről a káros szenvedélyekről sokszor valamilyen figyelem elterelő módszert is használniuk kell, hiszen, ha a függőségeikre összpontosul a figyelmük, az nagyban segíti a visszaesést, illetve azt is, hogy nem is sikerül kijutniuk ebből a sajnálatos helyzetből. Erre tökéletes használható módszer a művészetterápia.

h) A művészetek fontossága gyermekeknél:

A művészetek alkalmazása rendkívül fontos a gyermekeknél is, hiszen rengeteg fejlesztő hatással rendelkezik.

A képzőművészeti foglalkozások során fejlődik a gyermekek finommotorikus képessége, illetve megtanulják a helyes ceruzafogást, ami az iskolaelőkészítést segíti elő.

Ha úgy gondoljuk óvodapedagógusként, hogy bármiféle szorongása, problémája van egy gyermeknek, akkor nyugodtan használhatjuk a rajzot, a festést abból a szempontból is, hogy ezeket a feszültségeket sikerüljön bizonyos mértékben oldani a gyermekben. Itt elsősorban nem az alkotás végeredménye a lényeg, hanem az alkotói folyamat. Ezeket a feladatokat a gyermek nem tudja elrontani. A fő szempont a kreativitás, illetve az, hogy minden mű egyedi legyen,

azonosuljon az alkotójával, az alkotó érzelmeivel. Nincsen jó és rossz rajz. Fontos, hogy a gyermekek jó élményként fogják fel azt, hogy ők éppen készítenek egy rajzot. A pozitív élmény megélése miatt a gyermekek szeretni fogják az alkotás folyamatát. Pedagógusként figyelni kell a folyamatos bízattásra, motivációra, a gyermekek dicséretére. Ha ezeket az óvodapedagógus elvégzi, azáltal a gyermekek önbizalmát is növeli. A differenciálás is egy kiemelkedő szempont. A gyermekek nem egyformák, más-más képességeik vannak. Minden esetben a képességeikhez mérten adjuk a feladatukat számukra. Mivel nem a végeredmény fontos, hanem maga a folyamat, ezért a gyerekek nem kudarcként élik meg az elkészített munkáikat, hanem egy pozitív élmény lesz számukra. Az óvodapedagógus további feladata, hogy a tevékenység jó hangulatú legyen, akár énekkel, beszélgetéssel teljen az alkotás készítése. Az elkészített munkákat a csoportszobába, vagy a faliújságra is fel lehet ragasztani, hiszen így a gyermekek látják munkáikat, büszkélkedhetnek vele, illetve a szülőknek is lehetősége adódik látni a gyermeke alkotását.

A magatartás zavaros, vagy akár sajátos nevelési igényű, vagy szorongási nehézségekkel küzdő gyermekeknél alkalmazzák a művészetterápiát. A csoportos foglalkozást szakember irányítja. Általában tíz alkalom szükséges a gyermekek számára. Az utolsó alkalmon általában a szülők is részt vesznek, hogy lássák gyermekük fejlődést. Ilyenkor a szülőket is bevonják a terápiába. Közös alkothatnak gyermekeikkel valamilyen művészeti alkotást. Sokszor előtörnek ilyenkor az érzelmek a szülőknél is, van, hogy a bennük felgyülemlett feszültség könnyekben tör ki. Egy egyszerű élmény lehet ez a gyermek, illetve a szülő számára is, hiszen nem minden esetben adódik alkalom arra, hogy a szülő gyermeki kapcsolatot tudják erősíteni ilyen keretek között. (Mol Gyermekgyógyító Program 2017 online forrás)

Véleményem szerint ez a terápiás fajta kiváló lehetőség az olyan gyermekek számára, akik ilyesfajta problémákkal küzdenek, hiszen rengeteg segítséget tud nyújtani számukra.

Ez egy zenés, rajzos, beszélgetéses foglalkozás, ahol az együttes alkotás élményét élik át a gyermekek, aminek rengeteg pozitív hozadéka van. Megtanulnak társaikkal együttműködni, közösen szereznek élményeket, a gyermekek akár barátságokat is kialakíthatnak egymás között. A kommunikációs képességük is fejlődhet a terápián, továbbá megtanulhatnak nyitottabbnak, elfogadóbbnak lenni egymással szemben. Az alkotás folyamata egy pozitív megerősítést adhat, hiszen nincsen jó és rossz alkotás a foglalkozáson. (Mol Gyermekgyógyító Program 2017 online forrás)

A terápia során a terapeuta először felméri a gyermekek lelki állapotát, majd beszélgetést kezdeményez, ahol a gyermekek elmondják szerintük ők mikor boldogok, mikor szomorúak, milyen érzések ezek, majd megkéri őket, hogy készítsenek egy rajzot. Itt általában azon van a

hangsúly, hogy milyen szint használnak éppen, hiszen ez tükrözi a hangulatukat is. A színek használatának nagyon nagy jelentősége van, hiszen a szakember a későbbiekben is abból szűri le, hogy jó irányba haladnak-e foglalkozásokon, sikeresnek bizonyul a terápia. (Mol Gyermekgyógyító Program 2017 online forrás)

Az óvodai foglalkozásokon a pedagógus is beszélgetést kezdeményez a gyermekekkel, majd megkéri őket, hogy készítsenek egy rajzot, amit megmutat, illetve elmagyaráz, hogy hogyan is kell elkészíteni. A különbség a terápia, illetve az óvodai foglalkozás között az nem más, mint a cél. A terápián elsődleges cél, hogy az érzelmek felszínre kerüljenek, míg az óvodai foglalkozásokon főként a képesség fejlesztésen van a hangsúly. A foglalkozásokban közös, hogy az alkotás öröme az egyik fő szempont, továbbá a fő célok közé tartozik mindkettőnél.

A magatartás zavaros gyermekeknél kiváló indulatkezelési technika lehet, hiszen a beszélgetések, illetve a feszültség levezetése a fő szempont a terápiás eljárás során. Az esetlegesen felmerülő indulatkezelési problémákkal küzdő gyermekeknek kifejezetten ajánlják a művészetterápiás foglalkozást, hiszen életük nagyban megkönnyebbül, ha az óvodában, iskolában nem lesznek konfliktusaik a gyermekekkel, illetve a feszültséget nem a másik fizikai bántásával vezetik le, hanem a terápia során végzett módszerekkel. Ebből kifolyólag pedig az óvodás csoportokban, osztályokban nyugodt, kiegyensúlyozott gyermekek lehetnek azok is, akik valamiféle problémával küzdenek nap, mint nap. (Mol Gyermekgyógyító Program 2017 online forrás)

i) Ki és hogyan lehet művészet terapeuta? – Komplex Művészeti Terapeuta képzés

A művészetterapeuta képzés a főiskolákon történik. A képzésre pedagógusi végzettséggel is lehet jelentkezni, ami úgy gondolom, hogy egy kitűnő dolog, hiszen így egy átfogó, komplex tudással fog rendelkezni a szakember. (Wesley János Lelekészítő Főiskola 2023)

A képzés olyan célokkal bír, mint a komplex művészetterápia elsajátítása. Az irodalom, rajz, zene és a mozgás kerül előtérbe, mint művészetek. A tanulás során a tanulók olyan módszereket fognak elsajátítani, mint az önkifejezés, a kreativitás megélése, személyiség fejlesztése, élmények feldolgozása, és az önismeret megtanulása. (Wesley János Lelekészítő Főiskola 2023)

A művészetterápia lényege az alkotói folyamat, nem pedig maga az alkotás, tehát különféle művészeti tudást nem igényel a tanfolyam. Úgy gondolom, hogy ez egy remek gondolatmenet,

hiszen ez által, olyan embereknek is lehetősége van az oktatásra, akik nem rendelkeznek művészi tehetséggel, viszont szeretik a művészetek, illetve érdekli őket a terápiás folyamatok ebben a témában, munkát szeretnének vállalni terapeutaként.

Példaként említenék olyan művészetterápiás fajtákat, amik kiválóan beilleszthetők a pedagógushivatás mellé. Ilyen például a meseterápia, színházterápia, ezen belül a báb, mint terápiás eszköz, zene terápia, biblio terápia. (Kiss 2021)

A művészetterápia, illetve annak módszerei számomra nagyon érdekesek. Úgy gondolom, hogy egy pedagógusnak kiváló lehetőséget nyújt egy ilyen képzés, hiszen sok helyen párhuzam vonható a két foglalkozás között.

j) Magyar Művészetterápiás Társaság- Mol Gyermekgyógyító program

Magyarországon léteznek szervezetek, melyek a művészetterápiával, annak kérdéseivel, problémáival foglalkoznak. Ezek közül szeretnék kiemelni egy társaságot, illetve egy művészetterápiás programot, illetve azt, hogy mit képviselnek, milyen alapelveik vannak.

A Magyar Művészetterápiás Társaságot 2009-ben hozták létre. A szervezet fontosnak tartja, hogy minden olyan személyhez eljusson a művészetterápia, akiknek szükségük van rá, továbbá, hogy egy olyan közösséget alakítson ki, ahol hisznek a művészet gyógyító erejében. A korosztály, akikkel foglalkoznak változatos. Az óvodásoktól egészen felnőttekig tartanak foglalkozást a Társaság szakemberei az ország számos részén. Fontosnak tartják, hogy mindenkihez el tudjon jutni a segítség, ezért törekszenek az ország egész területén kialakítani egy olyan hálózatot, ami minden nehézségekkel küzdő gyermekeknek, felnőtteknek elérhetővé válik. A Társaság jövőbeli céljai közé tartozik nemcsak a művészetek terápiás népszerűsítése, hanem az is, hogy a mostaninál is több ember részt vehessen a foglalkozásaikon, hiszen az elsődleges cél a segítség. További célok közé tartozik a színvonal még magasabbra fejlesztése, a tudás bővítése. (Magyar Művészetterápiás Társaság 2015 online forrás)

A Mol Gyermekgyógyító program rengeteg szervezetnek, alapítványnak, társaságnak nyújt lehetőséget számos tevékenységi területen. A művészetterápia támogatásával, segítségével is foglalkoznak. Olyan szervezetek jutnak a program támogatásához, akik a művészetek felhasználásával segítenek a gyermekeknek, serdülőknek. Támogatják a zeneterápiát, táncterápiát, képzőművészeti terápiát, továbbá minden olyan foglalkozást, ami kapcsolódik a művészeti területekhez, és a pozitív élmények elsajátításához, a szorongás feloldásához. (Mol gyermekgyógyító program 2023 online forrás)

3. Művészetek az óvodában

A művészeteknek nagy szerepe van az óvodában. Fontosnak tartom, hogy a pedagógusok már kis korban megismertessék a gyermekekkel a különböző művészeti tevékenységeket. Ezeket főként az óvodai foglalkozásokon tudják megvalósítani.

A gyermekek számára olyan alkotói tevékenységeket kell létrehozni, ami a korukhoz igazodik. A differenciálás szintén nagyon fontos, hiszen nem minden gyermek rendelkezik ugyanazokkal a képességekkel, mint a társaik. Lehetnek olyan gyerekek, akiknek egy rajzos foglalkozás nehézségeket okoz, mert esetlegesen nem köti le a feladat, nem kelti fel az érdeklődését az adott foglalkozás. A pedagógus feladata, hogy ezeket a foglalkozásokat olyan érdekes, játékos módon kínálja fel, ami miatt azok a gyermekek is részt szeretnének venni tevékenységen, akiknek alapvetően nem ez a kedvenc foglalkozása. Ezt a fajta figyelemfelkeltést a pedagógus akár egy úgy is megvalósíthatja, hogy az adott tematikában, a rajzos tevékenységhez kapcsolódóan elkezd énekelni egy dalt, ezáltal pedig játékos módon hívja a gyermekeket. Fontos, hogy az óvodapedagógus nem kötelezheti egyik gyermeket sem arra, hogy részt vegyen a foglalkozáson. Minden játékos módon történik. Ha a gyermek úgy gondolja, hogy ő inkább máshol szeretne játszani, akkor neki egy másik játékos tevékenységet kell felajánlani. A tehetség gondozás szintén egy jelentős dolog a művészetek során. A pedagógus észre veheti, hogy vannak olyan gyermekek, akik esetlegesen jobban végzik a feladatot az átlagnál. Az óvodák általánosságban véve figyelnek arra, hogy a művészetet megismertessék a gyermekekkel már kiscsoportos kortól is. Ez egy nagyon pozitív dolog, hiszen így a jövő generációja, egy olyan generáció lehet, ami fontosnak tartja a művészeti területeket, annak továbbadását utódaik számára, hiszen rengeteg pozitív hatással rendelkezik.

A művészetek megismertetése a gyermekekkel a későbbiekre nézve is fontos feladat. Zenei, vizuális, illetve irodalmi területeken tudjuk a művészeteket megismertetni velük. Úgy gondolom, ha kora gyermekkorban elkezdjük a megismertetést, illetve a fejlesztést ezekkel a területekkel, akkor a későbbiekre nézve akár serdülő, illetve felnőtt korban jobban fogják szeretni, illetve jobban fogja őket érdekelni, fogékonyabbak lesznek a művészetekre.

Nemcsak óvodás korban, hanem felnőttként is pozitív hatást tud gyakorolni az emberekre az, ha valamilyen művészeti tevékenységet végeznek.

a) A művészeti nevelés jellemzői

Magyarországon létre hoztak olyan óvodákat, amelyek művészeti programmal dolgoznak. Úgy gondolom, hogy ez egy remek dolog, hiszen számos előny származik abból, ha a gyermek ilyen fajta óvodába jár. Véleményem szerint az óvodaválasztás előtt álló szülők körében is pozitív benyomást tud kelteni egy olyan óvoda, ami a művészeti programmal dolgozik.

A művészeti óvodák célja, a gyermekek több oldalú fejlesztése a művészetek alkalmazásával. Ez a fajta nevelés megalapozza kreativitásukat, illetve műveltségüket, továbbá a pedagógiaiilag nézve személyiségfejlesztő hatásai is vannak. Az érték közvetítés nagy jelentőséggel bír a művészeti nevelés során. „A művészeti nevelés egy olyan világhoz vezető út megmutatása, amelyen elindulva a gyermek igazi értékekhez juthat.” (Berényiné Böjti 2017,7)

A pedagógusnak megfelelő szaktudással kell rendelkeznie ahhoz, hogy a gyermekkel olyan minőségi időt tudjon együtt tölteni, melybe belecsempészi a művészeti nevelést is. Általánosságban véve elmondható, ha a gyermekeknél már a korai időszakban bevonják a művészetek megismerésébe, az annál nagyobb eredménnyel jár a későbbiek során. A művészeti nevelésre jellemző, hogy a gyermekekre számos pozitív hatást gyakorol.

Pozitív hatásai például: -személyiség fejlesztése, formálása

-kreativitás kibontakozása

-műveltség megalapozása

-alkotókészség kialakulása

-értelmi fejlődés

-érzelmi fejlődés (Berényiné Böjti 2017)

Az óvodapedagógus feladata, hogy megismertesse a művészeti tevékenységeket a gyermekekkel, illetve további feladatai közé tartozik az is, hogy olyan módszerrel történjen ez meg, ami a gyermekekből pozitív érzelmeket vált ki. A mese, vers hallgatás, rajzolás, festés, éneklés, mind-mind megalapozza azt, hogy a gyermekek személyisége színes legyen, illetve befogadók legyenek, örüljenek annak, ha valamilyen alkotást láthatnak, vagy akár alkothatnak. (Berényiné Böjti 2017). Úgy gondolom, hogy a felsoroltak elengedhetetlenek ahhoz, hogy egy gyermek megfelelő mértékben tudjon fejlődni az óvodában töltött évek alatt.

„A művészet a gyermek belső látását fejleszti, a gyermek általa felfedezőútra indul, felfedezi saját belső világát és a különféle művészi formák kifejezésvilágát. A művészeti nevelés egy olyan világhoz vezető út megmutatása, amelyen elindulva a gyermek igazi értékekhez juthat.” (Berényiné Böjti 2017,7)

Az alkotások eredményének megmutatása kialakítja a gyermekekben az esztétikai látást, esztétikai élményt. Az esztétikai élményről pedig elmondható, hogy különösen nevelő hatása van a gyermekekre nézve. (Berényiné Böjti 2017)

A művészeti tevékenységek lehetővé teszik azt, hogy a kisgyermekek alkossanak, létrehozzanak egy művet. Az alkotás közben a gyermek fejlődik, megmutatkozik személyisége, annak fejlődése, amit a pedagógusnak látnia kell, észre kell vennie.

b) A művészetek lehetőségei óvodás korban

Az óvodában a művészetek helye szerte ágazók lehetnek. Pedagógusként fontos, hogy biztosítsuk az óvodás korú gyermekek a fejlődését a művészeti területeken is. A másik szintén rendkívül fontos szempont, hogy a pedagógusok *értéket közvetítsenek* a gyermekek számára, nemcsak a művészeti területen, hanem az élet többi részében is. (Bagi 2015)

A művészetek közül a zene, irodalom, mozgás, illetve a vizuális tevékenységek vannak előtérben. Ezek alapján fejlesztjük a gyermekek képességeit, annak érdekében, hogy a nagycsoport végére az iskolára felkészülten hagyják el az óvodát. Ha a gyermek megfelelő fejlesztést kap, illetve sikerül bevezetnünk, felkeltenünk az érdeklődését a művészetek iránt, akkor nagyobb a valószínűsége annak, hogy a későbbiek során pozitívan, érdeklődve fog részt venni az iskolában az olyan foglalkozásokon, órákon, ahol bármilyen művészeti ágazattal foglalkoznak. Tehát feladatunk, hogy megfelelő alapot biztosítsunk a gyermekeknek e területen is.

A gyakorlatomat egy olyan óvodában töltöttem, ahol a gyermekek többsége hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű. Ott létem során figyelemmel kísértem, hogy mennyi figyelmet fordítanak arra, hogy a gyermekek megismerkedjenek a művészettel. Pozitív dolgokat tapasztalhattam, hiszen olyan kiváló pedagógusokkal találkozhattam, akik fontosnak tartják a művészeti nevelést. Figyelmet fordítanak arra, hogy az óvodások már kiscsoportban elsajátítsák a különböző művészeti tevékenységeket. Ezeket főként rajzos, zenés foglalkozásokkal valósítják meg. A felkészülésük során tervezeteket készítenek. Ezeket a tervezeteket hetente készítik el, öt napra lebontva, minden foglalkozást megterveznek az adott hét témájában. Gyakorlatom során én is tartottam mozgásos, illetve énekes, rajzos foglalkozást, melyről nekem is előre elkészített tervezetet kellett megszerkesztenem, amit oda kellett adnom az óvodapedagógusoknak. A tervezeteket átnézés után megbeszéltük, amiből úgy gondolom, hogy sokat tudtam tanulni, illetve fejlődni.

Úgy gondolom, hogy a jeles napok tartása, illetve fontosságának megtanítása, további olyan lehetőségeket tár elő, amivel szintén becsempészhetjük az óvodába a művészeti területeket, tevékenységeket. Az óvodapedagógusok rengeteget terveznek, illetve szerveznek, hiszen a mindennapi foglalkozásokra előre fel kell készülni, illetve tudni kell, hogy az adott nap miben szeretnék fejleszteni a gyermekeket, milyen új ismereteket fognak átadni nekik.

A szervezéskor a jeles napok alkalmá során is olyan elemeket csempésznek be, ami kapcsolódik a kézművességhez, irodalomhoz, zenéhez, hiszen ezek elengedhetetlen elemek ahhoz, hogy átadjuk a kultúránkat és annak értékeit. (Bagi 2015)

Példaként tudnám említeni a Nemzeti Ünnepünket. Ennek a jeles napnak az átadása már egészen kis korban jelentős. Az óvodapedagógus a művészetet olyan módon tudja belecsempészni ebbe az ünnepbe, hogy a foglalkozásokon megjeleníti a napnak az értékeit, illetve beszél róla. Ilyen például az, mikor a kézműves foglalkozáson a magyar zászlót készítik el, majd színezik ki a gyermekekkel. A foglalkozás során fejlődik a gyermek kez ügyessége, hiszen színeznie, ragasztania, illetve ollóval vágnia kell, természetesen az óvónő felügyeletével, segítségével. A tevékenység közben az óvónő elmeséli a gyermekeknek ennek a napnak a történetét, jelentését, megtanítja az óvodásoknak, hogy milyen színekből áll a magyar zászló, közben pedig a gyermekek elkészítik azt.

Pedagógiai szempontból fontos, mesélés közben a gyermekek nyelvére fordítsuk le az ünnep a tartalmát, hiszen így tudjuk igazán felkelteni az óvodások érdeklődését, illetve a sajátos élmény szerzése által fogják igazán megszeretni és megérteni az ünnepet, ehhez pedig kiválóan tudjuk használni a művészet szinte minden ágazatát. (Bagi 2015)

Több óvodában bevezették már az úgynevezett Alkotó napot. Ezek a napok általában havonta egyszer kerülnek megrendezésre. Ezeket a napokat úgy szervezik meg, hogy a délelőtti folyamán minden csoportban más művészeti tevékenységeket végeznek, illetve ezek a tevékenységek minden hónapban cserélődnek, tehát az óvodásoknak lehetőségük van mindig más művészeti tevékenységet kipróbálni. Ilyenkor el is nevezik a csoportot a tevékenységhez kapcsolódóan. A „Kis Virtuózok” zenés foglalkozáson vesznek részt. A „Népi Kismesterek” kézműves foglalkozáson próbálhatják ki magukat, a „Táncos Lábak” pedig a gyermektáncossal ismerkednek meg, népzenekekre tácolnak, körjátékoznak. (Bagi 2015)

Véleményem szerint ezeket a napokat minden egyes óvodában be kellene vezetni, hiszen a művészeti nevelésnek nagyon sok jó hatása van a gyermekekre. A tevékenységek során a közös élményszerzés a cél, nem a végeredmény, illetve a művészetek megismertetése, megszerettetése.

c) A művészeti nevelés, gyermekek tehetséggondozása egy általam látogatott intézményben

A művészeti nevelés célja a gyermekek egy olyasfajta személyiségfejlesztése, amiben a kreativitásuk, érzelmeik kifejezésének képessége egyaránt fejlődik. A művészeti nevelés feladata elsősorban a tehetséggondozás. Már óvodás, illetve általános iskola alsó tagozatában megmutatkozhat, ha egy gyermek valamiben kiemelkedően tehetséges, ezt pedig a pedagógusoknak fel kell ismerniük. Ez viszont egy nehéz, összetett feladat. (L. Ritók d. n.)

Gyakorlatom során szerencsém volt ellátogatni egy olyan intézménybe, ahová nagyrészt hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek járnak. Az intézményt a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapítványa működteti. Mivel ide javarészt olyan gyermekek járnak, akiknek lehetőségei korlátozottak, hiszen mély szegénységből jönnek, ezért az intézmény mindent megtesz annak érdekében, hogy a gyermekek minden területen megkapják azt a fajta gondozást, amire szükségük van. Nagy figyelmet fektetnek a művészetekre. Az óvoda nagyon fejlett, mindenféle modern eszköz, játék megtalálható itt, ami a gyermekek számára szükséges. Van olyan kisgyermek, akinek otthon sajnos még a színesceruza, vagy papír sem biztosított. Ott létem során a kiscsoportban kerültem. A kiscsoportban minden héten pénteken tartanak rajzos foglalkozást, az adott hét témájának megfelelően. A foglalkozás nem kötelező jellegű, csak azok a gyermekek csatlakoznak, akiknek figyelmét felkeltette a tevékenység. Az óvónők profizmusának köszönhetően szinte az összes gyermek csatlakozott a foglalkozáshoz, mivel felkeltette az érdeklődésüket. A figyelemfelkeltést általában valamilyen, mondókéval, énekkel kötik össze, melyre a gyermekek rögtön felfigyelnek, hiszen csatlakozni szeretnének a foglalkozáshoz, mivel érdekesnek találják.

A gyerekek Márton napi ludakat festettek úgy, hogy a kezüket belemártották a temperába és pöttyözve festették be a rajzolt ludat. Akiknek nem ment a lúd rajzolása, azoknak a kezüket kellett körbe rajzolni, majd azt befesteni. Ez a tevékenység a gyermekek szem és kéz koordinációját, finommotorikát, illetve a kreativitásukat, fejlesztette, továbbá megtanulták hogyan is néz ki a lúd.

Több olyan óvoda is van az intézményben, akik nagyon tehetségesek a versmondásban, mesemondásban, illetve kitűnő énekhanggal, zenei hallással rendelkeznek. Ezeket a gyermekeket sokszor küldik mese, illetve versmondó versenyre is, ahol kiváló eredményeket szoktak elérni. Az okleveleket kirakják az óvoda aulájában egy olyan faliújságra, ahol az óvoda eredményeit szokták kitűzni büszkeségeink címszóval. Ez azért is fontos, hiszen így a szülők is láthatják, hogy milyen lehetőségek vannak a valamilyen tehetségben rendelkezők számára,

illetve a gyermekek is büszkék rá, hogy az oklevelüket, elért eredményeiket láthatja mindenki. Ahhoz, hogy egy pedagógus felismerje a gyermek tehetségét, sok munka és ismeret szükséges. Az óvoda mellett a településen található iskolában is főként mély szegénységből, nehéz helyzetből jövő gyerekek járnak. Az iskolában sokan küzdenek tanulási nehézségekkel, magatartás zavarral. A családi háttér miatt általánosságban elmondható, hogy nincs megfelelő tanulási motiváció a gyermekekben. Fontos, hogy az iskolát ne kudarcként éljék meg. A pedagógusnak ebben nagyon jelentős szerepe van, hiszen ezáltal, hogy otthon nincs megfelelő háttér, csak ő tudja motiválni a gyermekeket. Az iskolában szintén nagy hangsúlyt fektetnek a művészetekre. Elmondásuk szerint a legjobb eredmények a rajzhoz kapcsolódnak. A művészeti nevelést a személyiségük fejlesztése céljából is alkalmazzák, fontos a jóra való nevelés. További cél a művészetek által a kreativitásuk kibontakoztatása, a tehetségek felismerése.

d) Képzőművészeti foglalkozások fajtái, annak lehetőségei az óvodában:

A képzőművészeti foglalkozások számos lehetőséget kínálnak az óvodában, amelyek közül néhányat felsorolnék, illetve saját példát is említenék:

- **Festés:** A gyermekek sokféle rajzot, festményt készítenek, amihez különböző eszközöket használnak. Ilyen például az ecset, a tempera, illetve a vízfesték. A gyermekekben számos fejlődési folyamat elindul, a tevékenység közben. Ilyen például a kézügyesség, koncentrációs képességet, szem- és kéz koordináció, finommotorika.
- **Vágás és ragasztás:** A vágás és ragasztás tevékenységek is főként a kézügyesség fejlesztésében vesznek részt. Óvodás korban a gyermekek különböző eszközöket használhatnak. Ilyen például a papír, a karton. Az ollóval történő vágás, illetve a ragasztás mindig az óvodapedagógus felügyelete mellett történik baleset megelőzés céljából.
- **Formázás:** A formázó anyagok használata lehetőséget ad a gyermekeknek a formatervezési készségek, illetve a térben látás fejlesztésére. Az óvodában főként gyurmát használunk formázáshoz. Ezek különböző színű, illatú gyurmák lehetnek. A gyurma fejleszti a kreativitást, a képzelőerőt, hiszen a gyermekek bármit formálhatnak a gyurmából. A gyakorlatomon számomra is az egyik legkedvesebb foglalkozás közé tartozott. Észrevételeim szerint sok óvodás érdeklődését felkelti a gyurmás foglalkozás,

főként a lányokét. A gyermekekkel a foglalkozás során a kisebb-nagyobb fogalmát gyakoroltattam. A feladat során csigát formáztunk, kisebb, illetve nagyobb méretben, majd a gyermekeknek meg kellett mondaniuk, hogy melyik a nagyobb, majd melyik a kisebb.

Fontosnak tartom, hogy a gyermekek alkotásait kiállítsuk, hiszen így jó érzést kelt bennük, egy fajta sikerélményként élhetik meg azt, hogy rajzuk ki van állítva az óvodában, nem utolsó sorban pedig a szülők is megcsodálhatják az alkotásokat. Az önbizalom erősítésében, az önértékelésben is segítséget nyújt az, ha a rajzokat, festményeket kiállítják az óvodapedagógusok.

A művészeti foglalkozások célja elsősorban a gyermekek fejlesztése, számos területen. Ehhez különböző technikákat alkalmazhatunk a foglalkozások során óvodapedagógusként. Fontos, hogy a foglalkozás örömteli hangulatban teljen, hiszen így a gyermekek is szívesen fognak részt venni rajta.

e) Kreativitás kibontakoztatása óvodás korban

„A kreativitás felszabadítása összefüggésben van a foglalkozás kötelező vagy önkéntes jellegével. A művészet játékkal való egyélyengősége és felszabadító jellege kissé ellentmond a kötelező jellegnek. Nehéz kötelezni felszabadultságra és játékokra olyanokat, akik ezt nem akarják.” (Kiss 2010, 24)

Az óvodás korú gyermekek *legfőbb tevékenysége a játék*. Ez az egyik legalapvetőbb elv, amit az óvodapedagógusoknak tudni kell. A játékokat úgy is lehet alkalmazni, hogy azoknak sokféle fejlesztő hatása legyen. Kiemelném ezek közül a fejlesztő hatások közül a kreativitást.

A kreativitás főként az alkotó játékok által tud fejlődni. Ilyen játék például az építő, illetve a konstruáló játék. A kreativitás egy olyan képesség, amit fejleszteni tudunk. Ez azért is fontos, hiszen a kreativitás növeli a problémamegoldó képességet, és fontos, hogy azt a képességet is elsajátíthassák a gyermekek az óvodában, hiszen a későbbiekben szükségük lesz rá. (Dremljuga 2016)

Úgy gondolom, hogy óvodapedagógusként törekednünk kell arra, hogy minél több kreatív foglalkozást hozzunk létre, illetve olyan játék tevékenységeket kínáljunk fel a gyermekek számára, amivel tudatosan tudjuk fejleszteni ezt a képességet.

A kreativitás is több elemből épül fel:

- problémaérzékenység,
- problémák újra definiálása,
- gondolkodási műveletek hatékony alkalmazása,
- gondolkodás rugalmassága,
- eredetiség (Dremljuga 2016, 11)

A művészetterápiáról is elmondható, hogy szabad utat enged a képzelőerőnek, illetve a kreativitásnak, hiszen a *szabad alkotótevékenységre összpontosít, hagyja, hogy az alkotó képzelő ereje kibontakozhasson.*

f) Motiváció, tehetség jelei az óvodában

A motiváció az óvodapedagógusok számára elengedhetetlen ahhoz, hogy hatékonyan tudják fejleszteni az óvodás korú gyermekeket. Úgy gondolom, hogy ez egy nagyon fontos része a pedagógus hivatásnak, hiszen bátorítani, motiválni kell a gyermekeket minden téren.

Egy megfelelően szakképzett pedagógusnak tudnia kell, hogy hogyan, illetve mivel tudja motiválni a gyermekeket.

Az óvodapedagógus a következő módszerekkel motiválhat:

- látvány élményével
- korábbi élmények felidézésével, felszínre hozásával
- művészeti alkotások élményével, például: verssel, dallal, meséléssel, bábozással
- új technikákkal és eszközökkel, illetve ezeknek bemutatásával, ismertetésével (Bánki, Bálványos 2002)

Mivel minden gyermek más személyiséggel, erősegekkel rendelkezik, ezért kijelenthetjük, hogy nem minden gyermeket lehet ugyanazzal a módszerrel, és ugyanolyan mértékben motiválni. (Bánki, Bálványos 2002)

Az óvodapedagógusnak fel kell ismernie, hogy melyek azok a gyermekek, akiket erősíteni, fejleszteni kell egy adott ágazatban, illetve melyek azok, akik gond nélkül meg tudják csinálni a kapott feladatokat. Vannak olyan kivételes esetek is, mikor már óvodás korban látható, hogy egy gyermek kiemelkedik valamilyen tevékenységben. A pedagógusnak itt is nagyon fontos szerepe van, hiszen ő már észreveheti annak a jeleit, hogy a gyermek tehetséges valamiből. A tehetségeket mindig fontos felismerni, hiszen ha már kis korban elkezdi folytatni a gyermek az

adott tevékenységet, akkor a későbbiekben még jobban ki tud emelkedni az adott ágazatból, illetve lehetősége lesz még jobban fejlődni abban, amiben kiemelkedik.

„Óvodában, óvodáskorban csak tehetségígéretekről, gyanúról, csírákról, lehetőségekről beszélünk, az azonosításuk és fejlesztésük képességeik és személyiségük megismerése által lehetséges.” (Pálfi 2021, 20)

A jelek, amiket az óvónőnek fel kell ismerni:

A tehetséges gyermek általában:

- szívesen vállalkozik feladatok megoldására, elvégzésére
- nyitott az újdonságokra
- könnyen tanulja meg a verseket, meséket, mondókákat
- képzelete színes
- könnyen tanul meg szerepeket
- képesek érzelmeiket kifejezni beszéd közben (Pálfi 2021)

g) Differenciálás a művészetben

A differenciálás szintén nagyon fontos módszer a pedagógus munkájában. A differenciálás jelentése nem más, mint hogy a gyermekeket a saját képességeik, fejlettségi szintjük alapján fejlesztjük. A differenciálást a művészeti nevelésben is tudjuk alkalmazni. Példaként említeném a rajzos foglalkozásokat az óvodában.

„A vizuális nevelés két terület művelésével vesz részt a személyiségformálásban, műveltség-anyagot nyújt és képességeket fejleszt. A képességfejlesztő pedagógiai differenciáló módszerekkel él.” (Bánki, Bálványos 2002, 85)

A vizuális nevelés fejleszti:

- megismerő képességet
- gondolkodási képességet
- alkotó képességet

A pedagógus feladata, hogy minden gyermekre kellőképpen, külön-külön odafigyeljen. (Bánki, Bálványos 2002)

Az óvónőnek tudnia kell, hogy melyik gyermek az, akinek egy adott feladat nehezebb, illetve azt is, hogy melyik óvodás gyermek az, akinek az éppen kapott feladat nagyon könnyű. A könnyű feladatok általában nem kötik le az olyan gyermeket, aki abból az adott ágazatból kiemelkedik.

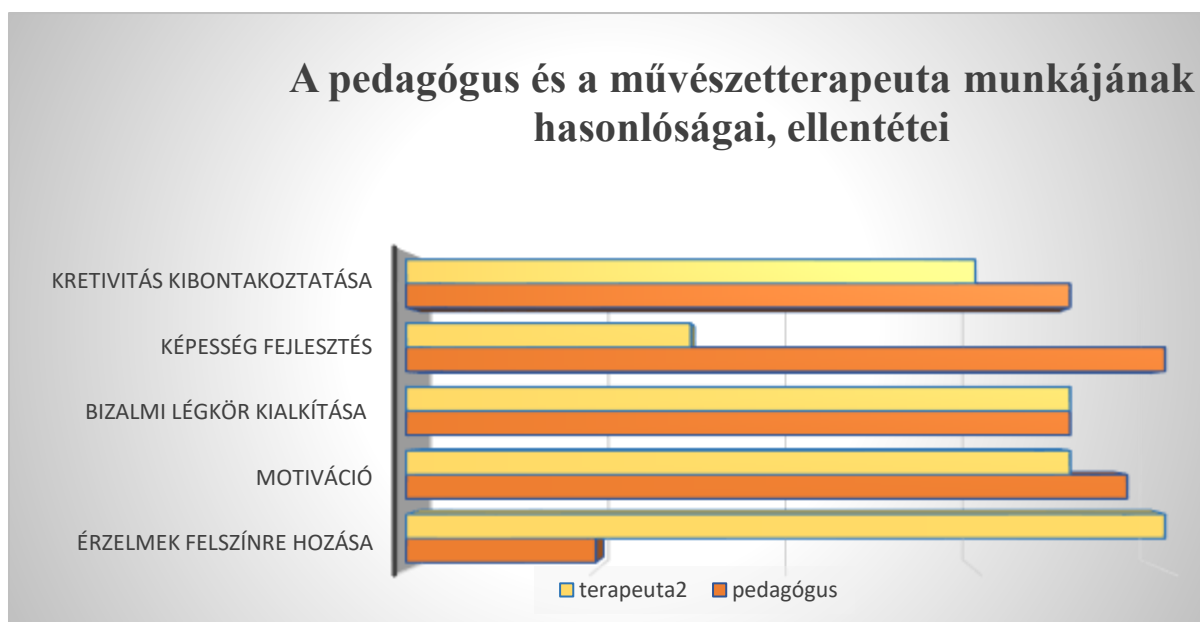
Differenciálnunk kell abban az esetben is, ha olyan óvodás csoportunk van, aminek összetétele vegyes. Tehát a csoportba járnak kiscsoportosok, illetve nagyobbak is. Egy kiscsoportosnak nem adhatjuk ugyanazt a feladatot a foglalkozásokon, mint egy nagyobbnak, hiszen még nem tart olyan fejlettségi szinten, hogy el tudná végezni. Mindig az adott korosztálynak megfelelően kell adnia az óvodapedagógusnak a fejlesztő feladatokat.

h) A művészetterápia egyes elemeinek alkalmazása pedagógusként

Óvodapedagógusként a művészetterápiát nem alkalmazhatjuk, mint módszert, hiszen ez a terapeuták szakterülete és mi nem rendelkezünk efféle kompetenciákkal. Ha valamilyen probléma merül fel ezen a területen a gyermekekkel a terapeuták feladata a problémák megoldása. Pedagógusként dolgozunk, hogy ezeket a problémákat jelezzük a szakemberek, illetve a szülők felé.

Amit tehetünk az nem más mint, hogy a művészetterápia bizonyos elemeit beintegráljuk saját pedagógiai munkánkba. A további lehetőségeink, hogy a művészeti tevékenységekre nagy figyelmet fordítunk az óvodában. A művészeti nevelésnek, illetve a képzőművészeti foglalkozásoknak rengeteg olyasfajta fejlesztő hatása van, amit kiválóan tudunk alkalmazni pedagógusként. Másik szempont, hogy a gyermekek pozitív élményeket szerezzenek a művészetekkel kapcsolatban, hiszen így a későbbiekben is nyitottak lesznek a művészetek iránt. Figyelmet kell fordítanunk arra is, hogy az óvodások a művészetek alkalmazása során rengeteg területen fejleszthetők. Óvodapedagógusként az elsődleges szempontok között kell, hogy legyen az, hogy az óvodásokat fejleszteniünk kell az összes területen, ahhoz, hogy megfelelő szellemi, illetve fizikai szinten legyenek, elérjék óvodás koruk végére az iskolaérettséget. Példaként említendő a kézügyesség, finommotorika fejlesztése, a beszédképesség fejlesztése, kommunikációs képesség fejlesztése, mozgás fejlődése, éneklés során a hangok helyes használata, mély-magas hangok megfelelő használata.

A művészetterápiából számos elem átvehető pedagógusként. Ezeket az elemeket egy ábra formájában szeretném bemutatni dolgozatomban. Ezek az elemek megtalálhatók a terapeuta, illetve az óvodapedagógus munkájában is. Vannak hasonlóságok, viszont vannak ellentétek is az ábrán látott témakörökben.

3. ábra: Hasonlóságok, ellentétek a művészetterapeuta, illetve a pedagógus munkájának elemeiben (saját ábra). Az értékek ezen az ábrán nem vizsgálat alapján jöttek ki, hanem a saját véleményem kerül bemutatásra.

i) A rajz fontossága óvodás korban

Az óvodás korú gyermekek számára rendkívül fontos a rajzolás. A rajz, sok fajta területen fejleszti a gyermeket.

Többek között fejleszti:

- szem- és kéz koordinációt,
- finommotoros koordinációt
- kreativitást
- a kézügyességet, illetve –
- a mozgásfejlődésben is szerepe van.

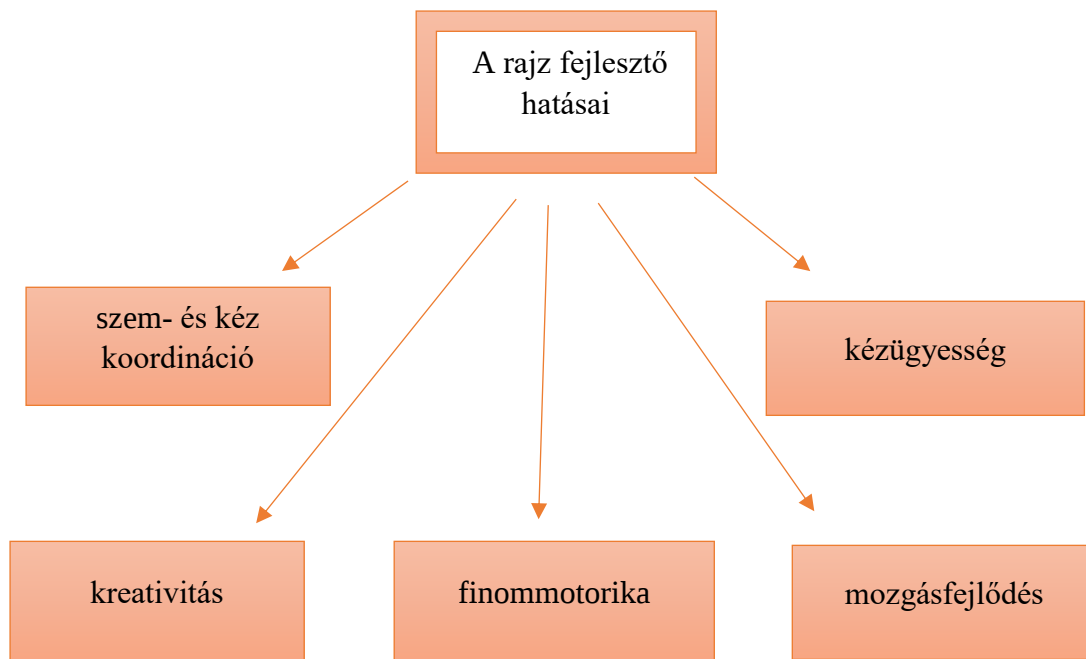
Az egyik leghatékonyabb tevékenységek közé tartozik gyermekkorban. A gyermekek iskolaérettségre való kialakulásához elengedhetetlen. A helyes ceruzafogás kialakulását is segíti, továbbá az írást készíti elő. (Stier 2023)

A rajzzal felmérhetjük, hogy az óvodás gyermek milyen értelmi fejlettségi szinten van, hiszen az, hogy milyen módon alkot, illetve, hogy mit, az megmutatja a gyermek fejlettségét. Mivel az óvodások nem tudják olyan módon kifejezni magukat, mint egy felnőtt, hiszen életkorukból

adódóan nem alakult még ki, a megfelelő kommunikációs képességük, ezért a rajzolás, mint folyamat, illetve a rajz eredménye egy kiváló kommunikációs eszköz lehet az óvodások számára érzelmi szempontból. Érzelmeket is meg tudják jeleníteni az alkotás segítségével, illetve a rajznak van egy élmény feldolgozó hatása is, hiszen a rajz során meg tudják jeleníteni élményeiket. (Stier 2023)

Pedagógiai szempontból fontos, hogy az alkotás folyamata során is folyamatosan dicsérjük és motiváljuk a gyermeket. A játékosság és a játékba hívás elengedhetetlen, hiszen az óvodások figyelmét ezzel a módszerrel tudjuk felkelteni. Az figyelem felkeltés mellett, nekünk óvodapedagógusoknak fontos, hogy fent tudjuk tartani a gyermekek érdeklődését egy foglalkozás során. Mivel az óvodában semmi, sem kötelező, hanem maga a gyermek választja ki azt a tevékenységet, ami őt érdekli, ezért több fajta lehetőséget kell kitalálnunk, majd felajánlunk a gyermekeknek. Dr. Bagdy Emőke professzor asszony úgy véli, hogy az óvodás korú gyermekek játékába, tevékenységébe az összes érzékszervet be kell vonni. Úgy gondolja, hogy a foglalkozásokon jelenjenek meg a mozgásos, kinezteziás, illetve auditív, vizuális elemek is. Továbbá jelentősnek tartja azt, hogy az óvodapedagógus egy olyan légkört teremtsen meg az óvodai csoportban, ahol a gyermekek harmonikusan tudnak fejlődni, szívesen járnak nap, mint nap óvodába. Megemlíti a vele készített interjúban, hogy a gyermekek számára elengedhetetlen az érintés. Az érintést óvodapedagógusként használjuk vigasztalásra, bátorításra, a gyermek megnyugtására. (Dr. Bagdy d. n.)

Véleményem szerint, ezek mind kiváló pedagógiai módszerek, alkalmazásuk rendkívül fontos. Ezeken kívül még megemlíteném írásomban a bizalom kialakítását, hiszen ez elengedhetetlen ahhoz, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki a gyermekkel. Ha megbízik, illetve szeret bennünket a gyermek, akkor valószínűleg könnyebben tudjuk játékba hívni őket, illetve könnyebben hívhatjuk őket például egy rajzos tevékenységre, hiszen a gyermek örömmel fog csatlakozni a foglalkozáshoz. Ezt pedig visszavezetném arra, amit az írásom elején elemeztem, vagyis a rajz fontosságára óvodás korban, annak jótékony hatásaira, fejlesztő folyamataira.

4. ábra: A rajz fejlesztő hatású területei (saját ábra)

Az itt látható ábrán a rajzhoz kapcsolódó fejlesztő hatású területeket szerettem volna ismertetni, illetve elemezni, hogy ez a négy terület azonosan pozitív hatással fejleszti a gyermekeket. Óvodás korban fontos, hogy ez a négy terület megfelelő mértékben fejlődjön, hiszen a gyermekek fejlődésében ezek a területek elengedhetetlen tényezők.

j) Gyermekek rajzok

„A gyermekeknél megfigyelhető fejlődés három szakaszon megy keresztül:

1. Firka szakasz: rendszertelenül húzott vonalak és később egymást metsző firkák, körkörös alakzatok.
2. Sematikus szakasz: a gyermek emberalakokat, tárgyakat és környezetet ábrázoló sémákat dolgoz ki.
3. Naturalisztikus szakasz: a rajzon már realiztikusabb, valósághű részletek szerepelnek. A gyermek rajzai egy előre látható fejlődési útvonalat követnek.” (A. Malchiodi 2003, 51)

A gyermekek általában véve úgy hoznak létre egy rajzot, hogy vagy a képzeletüket, vagy az emlékezetüket, vagy a valóságot használják, ezekből a forrásokból nyernek ötleteket az alkotáshoz. (A. Malchiodi 2003)

A rajzoláshoz elengedhetetlenek a megfelelő kellékek, illetve a rajzoláshoz szükséges hely, körülmények. Ezeket a körülményeket, az óvodapedagógusnak kell előkészíteni, megteremteni, biztosítani annak érdekében, hogy létre tudjon jönni a foglalkozás. (A. Malchiodi 2003)

Általánosságban véve elmondható, hogy a gyermekek többsége szeret rajzolni. Az alkotás gyermekkorban sok mindent elárul. Vannak olyan dolgok, amit nem tudnak kifejezni a gyermekek, hiszen a kommunikációs képességük, még nem tart óvodás korban olyan fejlettségi szinten, hogy a komplikáltabb dolgokat el tudják mondani saját szavaikkal. Ebből kifolyólag elmondhatjuk, hogy a kommunikáció egyik eleme óvodás korban a rajz. A rajzokban sokszor kifejezik személyiségüket is, ami ebben a korban még fejlődés alatt áll.

k) Meseterápia- Mese jelentőségége óvodás korban

A meseterápia egy olyasfajta terápia, ami szintén kapcsolódik a művészeti terápiához, irodalmi része miatt. Sokféle korosztályon alkalmazzák, illetve egy kiváló módszer az érzelmek feldolgozásához. (Boldizsár 2010)

A mesének az óvodában van az egyik legjelentősebb szerepe. A személyiségfejlődés egyik segítője. A mese sok mindenre kihat a gyermek későbbi akár iskolás éveire is, hiszen tudományos kutatások támasszák alá, hogy azok a gyermekek, akiknek olvasnak, mesét hallgatnak, azok a későbbiekben nagyobb valószínűséggel lesznek olvasók akár az iskolában akár a felnőtt életben is. Pedagógusként, amit tehetünk, az nem más, mint hogy sokat olvasunk, mesélünk a gyermekeknek. A délutáni alvás előtt is olvassunk az óvodásoknak. A másik, amit pedagógusként tehetünk, az, hogy felhívjuk a szülők figyelmét az mese olvasás fontosságára, illetve arra, hogy milyen jótékony hatásai vannak a gyermekekre annak, ha minden este olvasnak nekik mesét. Az, hogy a gyermek a későbbiekben fog-e olvasni, olvasóvá válik-e, annak első sorban a szülő a felelőse, hiszen az, ha csak az óvodában hallanak meséket, az önmagában nem elég. (Boldizsár 2010)

A mesehallgatás során fejlődik a gyermek fantáziája, hiszen ő maga képzelel el hallgatás során a történetet, nem pedig már egy előre elkészített képet lát, mint például a televízióban. A későbbiekben könnyen el fogja tudni képzelni azt, amit olvas, ez pedig előhozza az olvasás örömét, az olvasás szeretetét. A koncentrációs képesség is szintén fejlődik, hiszen

oda kell figyelnie arra, amit hall. A kreativitást elősegítheti az, hogy könnyedén elképzeleti, amit hall. Bővíti a szókinccset, fejleszti a kommunikációs képességet. A különböző kifejezések hallása is segíti a gyermeket abban, hogy könnyedén ki tudja magát fejezni, illetve fejlődjön a beszédkézsége. A mondatok szerkezetét, illetve azt, hogy hogyan épülnek fel azok, a gyermek olyan módon sajátítja el, hogy észre sem veszi, tehát nincs is tudatában annak, hogy ő ezt most éppen megtanulja, hanem a beszédében egyszer csak elkezdi használni a kifejezéseket, szavakat. Ebből kifolyólag pedig levonhatjuk következtetésképpen, hogy ez az egyik legjelentősebb fejlesztési területe a mesének, hiszen ezáltal már óvodás korban remek kommunikációs képességgel fognak rendelkezni a gyermekek. (Boldizsár 2010)

„A mesék azért is nagyon fontosak a kisgyerekek életében, mert valami olyasmit tanulhatnak meg rajtuk keresztül, amit máshogyan nem. A mese ugyanis sűrített formában tükrözi a világot, s a világnak azt az arcát mutatja, amely az ember számára nehezen megérthető és átélhető.” (Boldizsár 2010, 25)

A mese fejlesztheti a gyermekek rajzkészségét is, példaként említve a mesét lerajzolhatják, bábokat is készíthetnek hozzá akár, tehát a mesét is összekapcsolhatjuk a vizuális neveléssel.

1) Zeneterápia- zene jelentősége óvodáskorban

A zene alkalmazása elengedhetetlen az óvodai nevelés során. Elősegíti azokat a folyamatokat, melyek lehetővé teszik, hogy az óvodás gyermek iskolaéretté váljon. *Az iskolaérettséghez a gyermek teljes testi, lelki és szociális érettségére szükség van.* Ezek mellett pedig lehetővé teszi azt, hogy a gyermekek szókinccse, illetve beszédkézsége is fejlődjön.

Amikor az óvodában zenei foglalkozást tartunk, vagy énekelünk az óvodásoknak, akkor a gyermekeknek erősen kell figyelniük a történésekre, a dalszövegre, dallamra. Ezek lehetővé teszik azt, hogy a koncentrációs képességük jelentős mértékben javuljon, fejlődjön. A zene által olyan élményekben van része az óvodásoknak, amik elősegítik azt, hogy megismerjék a népi hagyományokat, szokásokat, jeles napok ünnepeit, a kultúrát, illetve más kultúrákat is. (Gellért 2017)

Óvodapedagógusként meg kell tanítanunk a gyermekeket arra, hogy ők egy közösség. A közösségben pedig mindenkit el kell fogadni, annak minden tagját szeretjük, nem bántjuk a társunkat. A zene erre kiváló módszer, hiszen eszköz arra, hogy közösséget építsünk.

„Az óvodában egy zenés foglalkozás általában mondókákból, dalokból, kiszámolókból, illetve népi játékokból áll. Ezeket sokszor valamilyen mozgással kísérik. Kokas Klára vizsgálatai szerint, akit Kodálymódszerrel tanítanak:

Az énekes, valamint a zenehallgató tevékenységének eredményeként a gyermek:

- érzékelése, észlelése,
- emlékezete, fantáziája,
- logikus gondolkodása,
- empátiás készsége,
- érzelemkifejezési repertoárja,
- szabálytudata, kitartása,
- figyelme,
- ügyessége (finommotorika),
- esztétikai érzéke fejlődik.” (Gellért 2017, 11)

Forrai Katalin ezt a fajta témát számos módon kutatta, vizsgálta, majd arra a következtetésre jutott, hogy az a zene az óvodás korú gyermekekre kiváló hatással van, hiszen:

- a mozgása fejlődik, stabilizálódik tőle,
- hangképzése, illetve a beszéde fejlődik,
- a gyermeket nyitottá teszi a zene az újdonságokra, új dolgok megismerésére. (Gellért 2017)

A zene az óvodai mindennapi életben is segítséget tud nyújtani. Példaként említeném, mikor a délelőtti játék befejeztével következik a pakolás. Az óvónő megrázza a csengőt, majd minden gyermek felkapja a fejét. A gyermekek minden napi rutinjához tartozik ez a hang, ezáltal már előre tudják, hogy a pakolás fog következni. A pakolás elkezdésével az óvónő énekelni kezdi a dalt, amit ilyenkor szoktak, a gyermekek pedig bekapcsolódnak, közben összepakolják, helyére teszik a játékokat. Ez egy olyan fajta segítség, mely során a gyermekek ösztönözve vannak arra, hogy elvégezzék a feladatot a zene által.

4. Kutatói munka

Írásomban három hipotézist állítottam fel, melyek közül mindegyik más összefüggésben van szakdolgozatom témájával. Ezeket az összefüggéseket fogom feltárni, illetve elemezni. Az írásom a szakomnak megfelelően az óvodai élet, illetve a pedagógiai módszerek köré összpontosul a témámmal kapcsolatban felépítve. Dolgozatom elején azonban ismertetem magát a témát, fogalmát, célját illetve, hogy miről is szól, hogyan végzik más korosztályokon ezt a fajta terápiás módszert.

Kutatásomat a szakirodalmak feltárásával, illetve interjúk készítésével fogom végezni. Az interjút óvodapedagógusokkal fogom megcsinálni, melynek kérdéseit előre elkészítem. Az interjú 10 kérdésből fog állni, melyet személyenként 15-20 percben fogok lebonyolítani egy beszélgetés keretében. A kérdések a művészetterápiára, művészeti nevelésre összpontosulnak, illetve arra hogy pedagógusként milyen elemeit tudják használni a művészetterápiának. A kérdéseket pedagógiai szemszögből állítottam össze.

Az interjú végeztével elemezni fogom a kérdésekre kapott választ, melyeket szóról szóra rögzítetek. Az elemzés során minden egyes kérdésre kapott választ megvizsgálom, majd összevetem a hipotéziseimmal. Az összevetés során megnézem, hogy a hipotéziseim megvalósultak-e vagy sem, igazak, vagy sem.

Véleményem szerint az interjú jól fog sikerülni, hiszen olyan óvodapedagógusokat keresek fel, akik szakmailag kiválóak, illetve segítik az óvodapedagógus hallgatók munkáját.

Az óvodapedagógusok, óvodák megkeresésekor igyekszem törekedni arra, hogy az óvónők más-más intézményekből valók legyenek, hiszen így össze tudom hasonlítani a kapott válaszok alapján az óvodákban levő hasonlóságokat, illetve különbségeket is.

Az elemzés után dolgozatom végeztével egy összefoglalást fogok írni arról, hogy milyen volt a kutatás, kutatói munka, illetve milyen volt a szakdolgozat szerkesztése, megírása, a szakirodalom áttekintése, továbbá konklúziót szeretnék levonni a kutatás eredményéről, továbbá személyes tapasztalatokat is érinteni szeretnék.

a) Hipotézisek:

1. Hipotézis:

A képzőművészeti alkotó folyamatok pozitív hatással vannak az óvodáskorú gyermekekre.

2. Hipotézis:

A művészetterápia bizonyos elemeit pedagógusként is alkalmazhatjuk.

3. Hipotézis:

A művészetterápiához hasonlóan az óvodai foglalkozások során elsődleges szempont maga az alkotói folyamat, az alkotás öröme.

b) A kérdések megfogalmazása

Az interjú készítés során törekedtem olyan kérdéseket megfogalmazni, ami pedagógiai szemszögből érinti a témámat, hiszen a szakomhoz megfelelően illeszkedő kérdéseket akarok feltenni az interjú alanyoknak. A kérdések nagy része főként a megfogalmazott hipotéziseimre épülnek fel, hiszen a kutatásom célja a három állítás vizsgálata.

Az első kérdések között szerepelnek olyan általános kérdések is, melyek betekintést adnak az óvodapedagógus munkásságára, illetve segítenek egy kicsivel jobban megismerni az interjú alanyt, hiszen arra is kíváncsi vagyok, hogy az adott óvodapedagógus hogy érzi magát a munkájában, mi motiválta arra őt, hogy ezt a hivatást válassza.

Véleményem szerint a kérdések elemzése után mindhárom állítás igazolódni fog. Érdekesnek tartom, illetve izgatottan várom az interjúm során kapott válaszok elemzését, hiszen abból fog kiderülni, hogy beigazolódik-e, amit gondolok, vagy sem.

c) Az interjúk elemzése

1. kérdés: Mióta dolgozik óvodapedagógusként?

1. Interjúalany válasza: Az első interjú alanyom 41-50 év közötti, aki egy kis településen lévő óvodában dolgozik óvodapedagógusként. 2016-ban kezdte el a szakmában a munkáját, előtte más területen dolgozott.
2. Interjúalany válasza: Második interjú alanyom szintén 41-50 közötti. 2002 óta dolgozik óvodapedagógusként. Jelenleg ő is egy kis településen levő óvodában pedagógus. Az óvoda ismertetője, hogy a főként hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek járnak ide, továbbá, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Alapítványa működteti.
3. Interjúalany válasza: A harmadik interjú alanyom 2010 óta dolgozik óvónőként, főiskola elvégeztével rögtön elhelyezkedett a szakmában, amit azóta is nagyon szeret, falusi óvodában dolgozik, 31-40 év között van.

4. Interjúalany válasza: A negyedik óvodapedagógus, aki hozzájárult ahhoz, hogy szakdolgozatom kutatása sikeres legyen és segített azzal, hogy válaszolt a kérdéseimre 2008 óta dolgozik óvodapedagógusként. Ő az egyetlen négyük közül, aki városban található óvodában végzi munkáját. 31-40 közötti életkorban van.

2. kérdés: Miért választotta ezt a hivatást?

1. Interjúalany válasza: A szakma választását főként a gyermekek szeretete motiválta, illetve az, hogy egy új kihívásként élte meg az életében a szakma elsajátítását, hiszen ezt a pályát csak a későbbiekben választotta, illetve egy olyan szándéka is volt a pályaválasztás során, hogy fejleszteni szeretné az óvodás korú gyermekeket.
2. Interjúalany válasza: Már gyermekkorában eldöntötte, hogy óvónő szeretne lenni. Őt is főként a gyermekek szeretete motiválta.
3. Interjúalany válasza: Édesanyja is ebben a szakmában dolgozott, gyermekként ő volt a fő motivációja, hiszen általa ismerte meg az óvodapedagógusi hivatást, illetve azt is, hogy milyen feladatokat lát el egy óvodapedagógus, milyen foglalkozásokat, tevékenységeket tart.
4. Interjúalany válasza: A gyermekek szeretete, illetve, a szakma szépsége motiválta főként arra, hogy ezt a hivatást válassza magának.

3. kérdés: Milyen mértékben van jelen a képzőművészeti nevelés az óvoda programjában?

1. Interjúalany válasza: Az óvoda kiemelt figyelmet szentel a tehetséges gyermekek fejlesztésére, illetve az egyéni képességfejlesztésre is a vizuális nevelés során. Az óvodában továbbá lehetőség van néptánc tanulására, fakultatív módon.
2. Interjúalany válasza: A képzőművészeti nevelés jelentős mértékben jelen van az óvoda programjában.

3. Interjúalany válasza: Az óvoda nagy figyelmet fektet a művészetekre, a képzőművészeti nevelésre. Jeles napokat, illetve különböző kézműves foglalkozásokat is tartanak, ahol a szülőket is szívesen fogadják, hogy a gyermekükkel együtt vegyenek részt a családi kézműves foglalkozásokon.
4. Interjúalany válasza: Az óvoda, ahol dolgozik igyekszik változatossá, illetve érdekeseé tenni a képzőművészeti foglalkozásokat a gyermekek számára, hiszen jelentős mértékben jelen van náluk a művészeti nevelés, és kedvelt tevékenységek közé tartoznak a gyermekek körében is ezek a foglalkozások.

4. kérdés: Milyen képzőművészeti foglalkozásokat szoktak tartani a gyermekek számára? Mik a kedvelt témák, illetve technikák?

1. Interjúalany válasza: Vizuális, illetve ének-zenei foglalkozásokat tartanak főként a gyermekeknek. Kedvelt technikák közé tartozik a festés, rajzolás, gyurmázás.
2. Interjúalany válasza: A rajzos foglalkozások vannak előtérbe helyezve.
3. Interjúalany válasza: Az ő válaszában is főként a rajzolás festés, színezés jelenik meg. Kedvenc témák közé sorolja a Mikulást, húsvétot, Anyák napját. Törekcszenek arra, hogy minél több fajta technikát ismertessenek meg a gyermekekkel.
4. Interjúalany válasza: Ő is szintén a gyurmázást, színezést, festést, rajzolást emeli ki a kedvelt tevékenységek közül.

5. kérdés: Mit gondol, a képzőművészeti alkotó folyamatok pozitív hatással vannak a gyermekek fejlődésére?

1. Interjúalany válasza: Az interjú alanyom úgy gondolja, hogy a képzőművészeti alkotó folyamatok pozitív hatással vannak a gyermekek fejlődésére. Úgy gondolja, hogy az alkotás során a gyermekek sikerélményhez jutnak, illetve, hogy az alkotás örömmel tölti el őket, továbbá erősíti önbizalmukat.

2. Interjúalany válasza: Egyetért azzal, hogy a képzőművészeti alkotói folyamatok pozitív hatással vannak a gyermekek fejlődésére. Kiemeli, hogy rengeteg területen nyújt fejlesztést az alkotói folyamat.

3. Interjúalany válasza: Ebben a válaszban is az jelenik meg, hogy a pedagógus egyértelműen pozitívnak gondolja a képzőművészeti foglalkozások hatásait a gyermekekre nézve.

4. Interjúalany válasza: Véleménye szerint a képzőművészeti foglalkozásoknak csak pozitív hatásai vannak a gyermekekre nézve. Kiemeli, hogy felhívják a szülők figyelmét arra, hogy ezeket a tevékenységeket a gyermekek otthon is végezzék a megfelelő fejlődés érdekében.

6. kérdés: Ön szerint milyen területeket képesek fejleszteni a képzőművészeti foglalkozások az óvodás korú gyermekek esetében?

1. Interjúalany válasza: A válaszában felsorolja azokat a területeket, melyek szerinte fejlődnek a képzőművészeti foglalkozások során a gyermekekben. Megemlíti a finommotorika fejlődését, szenzoros érzékelést, nagymozgások fejlődést, énkép fejlesztését, továbbá az esztétikai, illetve szépérzék fejlődését is.

2. Interjúalany válasza: Válaszában kiemelte a finommotorikát, kézügyességet, figyelmet, koncentrációt, helyes ceruzafogás fejlődését.

3. Interjúalany válasza: Kiemeli a kézügyesség fejlődést, illetve a figyelemhez kapcsolódó képességeket.

4. Interjúalany válasza: Kiemeli a kreativitást, kézügyességet, koncentrációt.

7. kérdés: Egy képzőművészeti foglalkozás során mit tart fontosabbnak, az alkotói folyamatot, vagy a kész produktumot?

1. Interjúalany válasza: Mindkettőt fontosnak tartja, viszont úgy gondolja, hogy maga az alkotói folyamat több területen fejleszt.
2. Interjúalany válasza: Az óvodapedagógus véleménye szerint az alkotó folyamat fontosabb, mint maga az alkotás. Azzal indokolja választát, hogy az alkotási folyamat során indulnak el a különböző fejlesztő hatások.
3. Interjúalany válasza: Meglepve tapasztalom, hogy ő is úgy gondolja, hogy mindkét rész fontos, maga az alkotói folyamat és a produktum is. Meglepettségem azért is lehet, mivel a kérdések írása során olyan válaszokra számítottam, mely alapján a hipotézisem beigazolódnék.
4. Interjúalany válasza: Fontosnak találja magát a folyamatot, illetve a végeredményt is.

8. kérdés: Ismeri-e, illetve találkozott-e már a művészetterápiával, mint terápiás foglalkozással valamilyen formában?

1. Interjúalany válasza: Nem ismeri, illetve még nem találkozott a művészetterápiával, mint terápiás foglalkozással, ezen pedig változtatni szeretne.
2. Interjúalany válasz: Még nem találkozott a művészetterápiával, mint terápiás módszerrel, viszont nagyon érdekesnek találja ezt az ágazatot, szeretné a későbbiekben megismerni.
3. Interjúalany válasza: Ismeri, viszont még nem adódott lehetőség arra, hogy találkozzon vele.
4. Interjúalany válasza: A művészetterápiáról, mint terápiás módszerről már hallott, viszont még sajnálatos módon semmilyen formában nem találkozott vele, érdekesnek véli ezt a fajta terápiát.

9. kérdés: Mit gondol milyen alapvető céljai vannak a művészetterápiás foglalkozásoknak?

1. Interjúalany válasza: Úgy gondolja, hogy a művészetterápiás foglalkozások célja a gyermekek fejlesztése.
2. Interjúalany válasza: A terápiás fejlesztést, fejlődést tartja a művészetterápiás foglalkozás céljának.
3. Interjúalany válasza: Úgy gondolja, hogy egy művészetterápiás foglalkozáson főként az alkotás öröme, a csoportos, együtt alkotás a cél, az önkifejezés.
4. Interjúalany válasza: A művészetterápiás foglalkozás céljának tartja a gyógyulási folyamatokat.

10. kérdés: Mit gondol, vannak-e a művészetterápiának (képzőművészet) olyan részei, melyeket óvodapedagógusként is alkalmazhat egy-egy foglalkozás során? Kérem, ha tud, mondjon rá példát!

1. Interjúalany válasza: Óvodapedagógusként képzőművészeti területeket alkalmaznak az óvodában.
2. Interjúalany válasza: Úgy gondolja, hogy a művészetterápiának vannak olyan részei, elemei, amiket óvodapedagógusként is alkalmazhat.
3. Interjúalany válasza: Úgy gondolja, hogy vannak olyan elemei a művészetterápiának, amiket alkalmazhat óvodapedagógusként, hiszen azonos eszközöket, technikákat használnak. Válaszát ezzel indokolja.
4. Interjúalany válasza: Eszközökben és módszerekben találja azokat a hasonlóságokat, művészetterápiás elemeket, amiket esetlegesen óvodapedagógusként is tud alkalmazni.

d) Interjúk összehasonlítása, konklúzió, hipotézisek összevetése

Az interjúk végeztével úgy gondolom, hogy azt a következtetést kell levonnunk, hogy a képzőművészeti nevelés különböző formáit minden általam látogatott óvodában alkalmazzák, illetve szeretik.

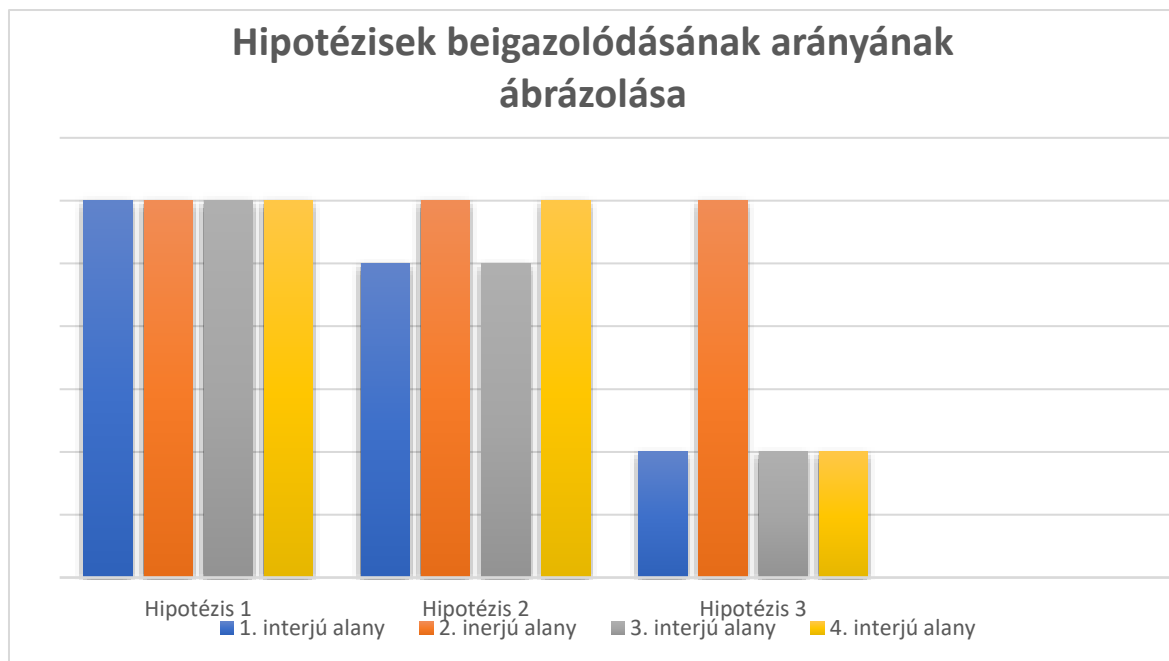
Az óvodapedagógusokban közös jellemző volt, hogy pályaválasztásukat főként a gyermekek szeretete motiválta. Az óvodák hasonlítása alapján elmondható, hogy mindegyik fejlett, jó eszközökkel ellátott, hasonló elveken működő intézmény. A négy óvodapedagógus három különböző óvodában dolgozik. Az intézmények közül a Magyar Máltai Szeretetszolgálat óvodája tűnhet ki, hiszen ez egy olyan településen helyezkedik el, ahol a gyermekek főként hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek.

A művészetterápiával, mint terápiás módszerrel nem minden óvodapedagógus találkozott még, viszont nyitottan álltak a kérdésekhez a témával kapcsolatosan, szívesen megismernék, esetlegesen el is végeznek a művészetterapeutához kapcsolódó képzést is. Észrevételem szerint mindegyik óvodapedagógus érdeklődését felkeltette ez a fajta terápiás módszer.

Az első hipotézisem egyértelműen beigazolódtott, hiszen minden pedagógus azt a választ adta, hogy a képzőművészeti alkotó folyamatok határozottan pozitív hatással vannak az óvodás korú gyermekekre.

A második hipotézisem ennél már összetettebb. Ez az állítás volt számomra a legérdekesebb, kíváncsisággal töltött el, hogy erre vajon milyen választ fognak adni az óvónők. A válaszok alapján elmondható, hogy beigazolódtott az állítás, hiszen az elemzés során eredményként megállapítható, hogy úgy gondolják az óvodapedagógusok, hogy a művészetterápia bizonyos elemeit tudják alkalmazni pedagógusként is.

A harmadik hipotézis nem igazolódtott be. Az óvodapedagógusok válaszai alapján úgy gondolják, hogy az óvodai foglalkozások során nemcsak az alkotási folyamat, az alkotás öröme a fontos, hanem maga a produktum, a végeredmény is. Ezt azzal indokolták, hogy a gyermeknek szükséges látni a végeredményt is, hiszen azáltal pozitív megerősítéshez jut, büszke lesz arra, hogy ezt ő készítette, továbbá elengedhetetlen a pedagógus munkájában a dicséret, a megerősítés. Ugyanolyan mértékben fontosnak tartják magát az alkotási folyamatot, az alkotás örömét is, hiszen e folyamat során történik a fejlődés, fejlesztés nagy része.

5. ábra: Hipotézisek beigazolódásának aránya (saját ábra)

Hipotézis 1: beigazolódott

Hipotézis 2: beigazolódott

Hipotézis 3: nem igazolódott be

5. Összegzése, tapasztalatok

A szakdolgozatom írása számomra egy nagy kihívás volt, melynek kutatását, megírását, irodalmi háttérének gyűjtését nagyon élveztem. A fél éves munkám során rengeteget tapasztalattal gazdagodtam, illetve rengeteg tudásra tettem szert a témával kapcsolatban. Úgy gondolom, hogy sikerült egy olyan dolgozatot megírnom, ami összegzi, illetve feltárja a művészetterápiát, és az óvodapedagógia szemszögéből elemzi azt.

A kutatáshoz tartozó szakirodalom, illetve anyag gyűjtése során, olyan könyveket, tudományos cikkeket, folyóiratokat olvashattam, videókat nézhettem, mely során úgy gondolom, hogy egy átfogó ismeretanyagra tettem szert a művészetterápiával, művészetekkel kapcsolatosan, aminek nagyon örülök, hiszen a témát nagyon érdekesnek találom.

A kutatás során megismertem óvodapedagógusokat, óvodákat, azoknak elveit, módszereit. Ami mindenképpen kijelenthető, hogy a művészetek minden formája hasznos, és pozitív hatással vannak az óvodás korú gyermekek fejlődésére.

Megismertem mindazt, hogy miért is fontos a művészetterápia, milyen problémák esetén szokták alkalmazni, illetve, hogy milyen módszereket használnak alkalmazása során.

Összegezve, sokat tapasztaltam, tanultam, fejlődtem, sikerült elmélyítenem a tudásomat a témámmal kapcsolatban. Úgy gondolom, hogy sikeresnek bizonyult mindaz, melyet a dolgozat elején átgondoltam és elterveztem, ez pedig nagy örömmel tölt el.

6. Felhasznált Irodalom:

1. A Közösségért Alapítvány: Mol Gyermekgyógyító program, in: A Közösségért Alapítvány, [online], Budapest: [é. n.], [2023. január 16.], >URL: <https://www.kozosseget.ro/hu/gyermekgyogyito>
2. Anonym (2019): Művészetterápia- a legfontosabb tudnivalók, in: Alkotás utca [online] Budapest: [2019], [2023. március 15.] > URL: <https://www.alkotasutca.hu/blog/muveszetterapia---a-legfontosabb-tudnivalok>
3. Anonym: A művészetterápia fejlesztésének története, newlife-clinic.com [online], [évszám nélküli], [2023. február 28.] >URL: <https://hu.newlife-clinic.com/art-terapija-istorija-vozniknovenija.php>
4. Antalfai Márta: Alkotás és kibontakozás, A Katarzisz Komplex Művészetterápia elmélete és gyakorlata, Budapest: Lélekben Otthon Kiadó, 2016
5. Bagi Márta Anna: A felnőttkor művészetek iránti érzékenységének megalapozási lehetőségei az óvodában, Sárospataki pedagógiai füzetek 28., [online] Budapest: [2015], [2023. február 2.] >URL: http://real.mtak.hu/121773/1/191_195_Bagi.pdf
6. Bánki Vera-Bálványos Huba: Differenciálás a művészeti nevelésben, Differenciáló pedagógia, Gödöllő: Okker Kiadó, 2002
7. Berényiné Böjti Annamária: Művészeti nevelési koncepciók kidolgozása az óvodában, Szakdolgozat, [online] Miskolc: [2017], [2023. március 20.] >URL: <http://midra.uni-miskolc.hu/document/26209/21626.pdf>
8. Boldizsár Ildikó: Meseterápia- Mesék a gyógyításban és a mindennapokban, Budapest: Magvető Könyvkiadó, 2010
9. Cathy A. Malchiodi: A gyermekrajzok megértése, Budapest: Animula Kiadó, 2003
10. Dr. Bagdy Emőke: Legjobb motiváció az élménybe vonás, Pedagógiai folyóiratok, Sallai Éva kérdező, [online] Budapest: [évszám nélküli], [2023. március 5.] >URL: <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-koznevelas/legjobb-motivacio-az-elmanybe-vonas>
11. Dremljuga Andrea: A tehetséges gyermek differenciált képességfejlesztése óvodai nagy csoportban, Szakdolgozat, Pedagógia és Pszichológia Tanszék, [online] Beregszász: [2016], [2023. március 27.] >URL: https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/bitstream/123456789/690/1/Dremljuga_A_A_tehetsegs_gyermek_2016.pdf
12. Eva Mees-Christeller: Művészeti terápia a gyakorlatban, Budapest: Remedium Kiadó, 2010

13. Gellért Livia: A zene hatása a gyermeki személyiségfejlődésre, in: Kertvárosiovi.hu [online], Budapest: [2017], [2023. március 24.], >URL: [http://www.kertvarosiovi.hu/userfiles/fajlok/Erasmus/Zene-%C3%A9sm%C5%B1v%C3%A9szetek-hat%C3%A1sa-a-gyermekre%20\(1\).pdf](http://www.kertvarosiovi.hu/userfiles/fajlok/Erasmus/Zene-%C3%A9sm%C5%B1v%C3%A9szetek-hat%C3%A1sa-a-gyermekre%20(1).pdf)
14. Kiss Virág: Művészeti nevelés, művészettel nevelés, művészetterápia, Folyóirat, Iskolakultúra 18-31., [online] Budapest: [2010], [2023. március 5.] >URL: http://real.mtak.hu/57898/1/2_EPA00011_iskolakultura_2010-10_szeparatum.pdf
15. Kiss Virág: Művészetterápia, művészettel nevelés, művészetalapú módszerek I.-II., Vizuális Kompetencia Kutatás, [online]), Budapest: [2021], [2023. február 25.] >URL: http://vizualiskulturauijsag.hu/wp-content/uploads/2021/03/4.1%20Kiss_j1.pdf
16. L. Ritók Nóra: Művészeti nevelés és hátrányos helyzet, Taní-tani online, A szabad pedagógiai gondolkodás fóruma, [online], Budapest: [dátum nélküli], [2023. február 10.] >URL: https://www.tani-tani.info/081_ritok
17. Magyar Művészetterápiás Társaság: MOL Gyermekgyógyító Program, YouTube videó, [online], Budapest: [2017], [2023. január 17.] >URL: <https://www.youtube.com/watch?v=anWty20FfZ8>
18. Magyar Művészetterápiás Társaság: Rólunk [online], Budapest: [2015], [2023. január 16.] >URL: <https://www.muverterapia.hu/rolunk/>
19. Pálfi Judit: Tehetség gondozás mesepárnás meséléssel, Komplex művészeti nevelés az óvodában, Óvodapedagógiai Könyvsorozat, Budapest: Sprint Kiadó, 2021
20. Stier Mónika: Áthidaló iskola előkészítő program, Miért fontos gyermekünk életében a rajzolás? in: Áthidaló blog, [online], Dombóvár: [2021], [2023. február 10.] >URL: <https://www.athidalo.com/miert-fontos-gyermekunk-eleteben-a-rajzolas>
21. Wesley János Lelkészképző Főiskola: Komplex művészeti terapeuta, in: Képzéseink [online], Budapest: [évszám nélküli], [2023. február 8.] >URL: <https://wesley.hu/kepzesek/szakiranyu-tovabbkepzes/komplex-muveszeti-terapeuta/>

7. Mellékletek:

NYILATKOZAT

Alulírott DAVIDOVICS VIKTÓRIA, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, KAPOSVÁRI Campus, CUODA PEDAGÓGUS szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év 04 hó 22 nap

Davidovics Viktória
Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év 04 hó 30 nap

Bj
Belső konzulens

-Interjúk:

Nem: Nő

Korosztály meghatározása:

- 20-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 60 felett

Kérdések:

1. Mióta dolgozik óvodapedagógusként?

2016 óta.

2. Miért választotta ezt a hivatást?

Gyermekek szeretete, kihívás, segítő, fejlesztő szándék.

3. Milyen mértékben van jelen a képzőművészeti nevelés az óvoda programjában?

Kiemelt figyelmet kapnak az vizuális nevelés területén tehetséges gyermekek, az összes gyermek egyéni képességeikhez mérten történő fejlesztése szintén ezen a területen.

„Így tedd rá!” népi táncoktatás fakultatív módon.

4. Milyen képzőművészeti foglalkozásokat szoktak tartani a gyermekek számára? Mik a kedvelt témák, illetve technikák?

Vizuális nevelés: Síkban történő ábrázolás különböző technikákkal: festés, rajzolás különböző eszközökkel, nyomdázás eszközökkel, testrésszel.

Térben történő ábrázolás: levegőre száradó/ vagy hagyományos gyurmával, népszokásokhoz kapcsolódó/ használati tárgyak alkotása.

Ének- zenei nevelés: Népi gyermekjátékok, gyermektáncok, népdalok tanítása.

5. Mit gondol, a képzőművészeti alkotó folyamatok, pozitív hatással vannak a gyermekek fejlődésére?

Mindenféleképpen. Az alkotás örömmel tölti el Öket, folyamatos pozitív visszajelzés alkotás közben sikerélményt nyújt, a „képes vagyok rá” érzésének megerősítése, önbizalom fejlesztést ad. Figyelem irányítása a feladatokba történő belemélyülés segítségével.

6. Ön szerint milyen területeket képesek fejleszteni képzőművészeti foglalkozások az óvodás korú gyermekek esetében?

Figyelemfejlesztés, énkép fejlesztése, éntudat fejlesztése, testtudat fejlesztése, nagymozgások, finommotorika fejlesztése, szenzoros érzékelés fejlesztése. Szépérzék fejlesztése, esztétikai nevelés.

7. Egy képzőművészeti foglalkozás során mit tart fontosabbnak: az alkotói folyamatot vagy kész produktumot?

Mindkettő fontos. Más és más területeket fejleszt az alkotás maga, és a produktummal kapcsolatos érzelmek. Több területen fejleszt maga az alkotás.

8. Ismeri-e, illetve találkozott-e már a művészetterápiával, mint terápiás foglalkozással valamilyen formában? (zene, tánc, képzőművészet stb.)

Még nem. Szeretném megismerni (megtapasztalni) például a Kokas Klára által kifejlesztett módszertant.

9. Mit gondol, milyen alapvető céljai vannak a művészetterápiás foglalkozásoknak?

A gyermekek fejlesztése a korábban leírt területeken.

10. Mit gondol, vannak-e a művészetterápiának (képzőművészet) olyan részei, melyeket óvodapedagógusként is alkalmazhat egy-egy foglalkozás során? Kérem, ha tud, mondjon rá példát!

Képzőművészeti területeket alkalmazunk, de a művészetterápiához az nem minden esetben elég. A felsoroltakon kívül szívesen kipróbálnám a gyerekekkel a nemezelés technikáját, a szövés, fonás művészetét és még sok más mindent, természetesen miután én magam már biztosan tudom alkalmazni ezeket a technikákat.

Nem: Nő

Korosztály meghatározása:

- 20-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 60 felett

Kérdések:

1. Mióta dolgozik óvodapedagógusként?

2002 óta.

2. Miért választotta ezt a hivatást?

Már gyermekkorban eldöntöttem, hogy óvodapedagógus szeretnék lenni, a későbbiek folyamán főként gimnáziumi éveim során ez még jobban megerősödött bennem. A fő motiváció a gyermekek szeretete volt számomra.

3. Milyen mértékben van jelen a képzőművészeti nevelés az óvoda programjában?

A képzőművészeti nevelés jelentős mértékben jelen van az óvodánkban. Számos olyan foglalkozást tartunk a gyerekeknek, mely során a képzőművészeti nevelés megvalósul.

4. Milyen képzőművészeti foglalkozásokat szoktak tartani a gyermekek számára? Mik a kedvelt témák, illetve technikák?

Főként rajzos foglalkozásokat tartunk a gyermekeknek. Az egyik legkedveltebb technika a festés mindenféle eszközzel.

5. Mit gondol, a képzőművészeti alkotó folyamatok, pozitív hatással vannak a gyermekek fejlődésére?

Úgy gondolom, hogy igen, hiszen az alkotó folyamat rengeteg területen nyújt fejlesztést a gyermekek számára.

6. Ön szerint milyen területeket képesek fejleszteni képzőművészeti foglalkozások az óvodás korú gyermekek esetében?

Rengeteg területet fel lehet sorolni, amiket mindenféleképp kiemelnék az a finommotorika, a kézügyesség, koncentráció, figyelem, helyes ceruzafogás kialakítása.

7. Egy képzőművészeti foglalkozás során mit tart fontosabbnak: az alkotói folyamatot vagy kész produktumot?

Az alkotói folyamat fontosabb, hiszen a folyamat során történik a fejlesztés, fejlődés nagy része.

8. Ismeri-e, illetve találkozott-e már a művészetterápiával, mint terápiás foglalkozással valamilyen formában? (zene, tánc, képzőművészet stb.)

Ismerem, illetve hallottam róla. Egy nagyon érdekes és hasznos terápiás formának tartom.

9. Mit gondol, milyen alapvető céljai vannak a művészetterápiás foglalkozásoknak?

Úgy gondolom, hogy főként az alkotás öröme lehet cél, illetve a csoportos alkotás.

10. Mit gondol, vannak-e a művészetterápiának (képzőművészet) olyan részei, melyeket óvodapedagógusként is alkalmazhat egy-egy foglalkozás során? Kérem, ha tud, mondjon rá példát!

Szerintem vannak olyan részei, amiket alkalmazhatunk, nem terápiás célból, hanem a fejlesztés céljából. Példaként említenem a rajzolást, festést, különböző eszközökkel és módszerekkel.

Nem: Nő

Korosztály meghatározása:

- 20-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 60 felett

Kérdések:

1. Mióta dolgozik óvodapedagógusként?

2010 óta dolgozom a szakmában. Rögtön a főiskola elvégzése után kezdtem az óvodapedagógusi munkámat.

2. Miért választotta ezt a hivatást?

Édesanyám is ebben a szakmában dolgozott, ő nemrég ment el nyugdíjba, az ő munkássága motivált főként, hiszen már gyermekként is láttam, hogy milyen is az óvodapedagógusi hivatás, és mindig is tetszett. Természetesen a gyermekek szeretete is mindig jelen volt az életemben.

3. Milyen mértékben van jelen a képzőművészeti nevelés az óvoda programjában?

Az óvoda, ahol dolgozom nagy figyelmet fektet a képzőművészeti nevelésre, foglalkozásokra. Számos olyan napot szoktunk tartani, ahol a gyermekek, illetve a szülők közösen készíthetnek el mindenféle kézműves alkotást, különböző technikák használatával. A jeles napok alkalmával is a témához kapcsolódóan alkotásokat készítünk a gyermekekkel.

4. Milyen képzőművészeti foglalkozásokat szoktak tartani a gyermekek számára? Mik a kedvelt témák, illetve technikák?

Rajzfoglalkozásaink során törekszünk minél több technikát alkalmazni. A gyermekek kedvence közé tartozik a rajzolás, színezés, festés, vágás. Kedvenc témák közé szokott tartozni a Mikulás, húsvét, Anyák napja.

5. Mit gondol, a képzőművészeti alkotó folyamatok, pozitív hatással vannak a gyermekek fejlődésére?

Teljes mértékben. Miközben a gyermekek például rajzot készítenek, a rajz számos területen nyújt fejlesztő hatást számukra, aminek mindenképpen pozitív hatásai vannak.

6. Ön szerint milyen területeket képesek fejleszteni képzőművészeti foglalkozások az óvodás korú gyermekek esetében?

Kézügyesség, finommotorika. A foglalkozások közben szellemileg is fejlődnek. Fejlődik figyelmük, koncentrációs képességük egyaránt.

7. Egy képzőművészeti foglalkozás során mit tart fontosabbnak: az alkotói folyamatot vagy kész produktumot?

Úgy gondolom, hogy mind két rész fontos, hiszen mindkettő hozzátartozik a foglalkozáshoz.

8. Ismeri-e, illetve találkozott-e már a művészetterápiával, mint terápiás foglalkozással valamilyen formában? (zene, tánc, képzőművészet stb.)

Ismerem, viszont sajnos még nem találkoztam vele.

9. Mit gondol, milyen alapvető céljai vannak a művészetterápiás foglalkozásoknak?

Szerintem főként a segítő szándék a cél egy ilyen foglalkozás során, illetve a problémák megoldása, lelki állapot javulásának elősegítése.

10. Mit gondol, vannak-e a művészetterápiának (képzőművészet) olyan részei, melyeket óvodapedagógusként is alkalmazhat egy-egy foglalkozás során? Kérem, ha tud, mondjon rá példát!

Úgy gondolom, hogy igen, vannak olyan részei, amiket pedagógusként alkalmazhatunk, hiszen közös alkotási technikákat és eszközöket is használunk.

Nem: Nő

Korosztály meghatározása:

- 20-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 60 felett

Kérdések:

1. Mióta dolgozik óvodapedagógusként?

2008 óta dolgozom óvodapedagógusként.

2. Miért választotta ezt a hivatást?

Főként azért választottam ezt a hivatást, mert szerettem volna a gyermekekkel foglalkozni, fejleszteni őket, illetve mert egy nagyon szép szakmának tartottam/tartom.

3. Milyen mértékben van jelen a képzőművészeti nevelés az óvoda programjában?

Szerintem jelentősen jelen van az óvodánkban a képzőművészeti nevelés. Igyekszünk a gyermekek számára érdekessé, élvezetessé tenni ezeket a foglalkozásokat, azzal, hogy változatos témákat, eszközöket használunk.

4. Milyen képzőművészeti foglalkozásokat szoktak tartani a gyermekek számára? Mik a kedvelt témák, illetve technikák?

Szerintem a kedvenc a gyermekek körében a rajzolás, színezés, gyurmázás. Ezek gyakran kerülnek elő csoportunkban foglalkozás formájában.

5. Mit gondol, a képzőművészeti alkotó folyamatok, pozitív hatással vannak a gyermekek fejlődésére?

Szerintem csak pozitív hatásai vannak a képzőművészeti alkotó folyamatoknak a gyermekekre nézve. Szoktuk hangsúlyozni a szülőknek, hogy otthon is minél többet rajzoljanak, gyurmázzanak, vagy akár fessenek, hiszen jelentős fejlesztést lehet elérni velük.

6. Ön szerint milyen területeket képesek fejleszteni képzőművészeti foglalkozások az óvodás korú gyermekek esetében?

Elsősorban a kézügyességet emelném ki. De számos pozitív hatása van más területeken is, mint például szépérzék fejlődése, figyelem fejlődése, kreativitás.

7. Egy képzőművészeti foglalkozás során mit tart fontosabbnak: az alkotói folyamatot vagy kész produktumot?

Nem emelném ki egyiket se, hiszen mindkettőt fontosnak találom.

8. Ismeri-e, illetve találkozott-e már a művészetterápiával, mint terápiás foglalkozással valamilyen formában? (zene, tánc, képzőművészet stb.)

Hallottam már róla, viszont még semmilyen formában nem találkoztam vele. Ha találkoznék vele biztosan érdekesnek találnám.

9. Mit gondol, milyen alapvető céljai vannak a művészetterápiás foglalkozásoknak?

Mindenképpen terápiás, illetve gyógyulási céljai lehetnek egy efféle foglalkozásnak véleményem szerint.

10. Mit gondol, vannak-e a művészetterápiának (képzőművészet) olyan részei, melyeket óvodapedagógusként is alkalmazhat egy-egy foglalkozás során? Kérem, ha tud, mondjon rá példát!

Mivel a művészetterápiának úgy gondolom, hogy főként terápiás elemei vannak, ezért nem biztos, hogy párhuzamot tudunk vonni a kettő között, viszont eszközökben, módszerekben lehetnek hasonlóságok, amiket az óvodában is alkalmazhatunk pedagógusként, úgyhogy szerintem vannak olyan elemei, amiket használhatunk.

